RADA GMINY
Wisznia Mała

Uchwała Nr VI/XXV/225/12
Rady Gminy Wisznia Mała
z dnia 21 grudnia 2012 roku

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Wisznia Mała na lata 2013-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) oraz § 10 ust. 2 pkt. 2 lit. b Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. z 2008 r. nr 38, poz. 220 ze zm.)

Rada Gminy postanawia, co następuje:

§ 1.

Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Wisznia Mała na lata 2013-2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wisznia Mała.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy Wisznia Mała

Przewodnicząca
Rady Gminy
Małgorzata Ottenbreit
Małgorzata Ottenbreit

Wisznia Mała
Moje miejsce

RADA GMINY
Wisznia Mała

Przewodnicząca
Rady Gminy
Małgorzata Ottenbreit
Małgorzata Ottenbreit

Załącznik do Uchwały nr VI/XXV/225/12
Rady Gminy Wisznia Mała
Z dnia 21 grudnia 2012 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WISZNIA MAŁA NA LATA 2013-2020

LISTOPAD 2012

Twórzcie kulturę wsi, w której obok nowych wymiarów,
jakie niosą czasy, pozostanie - jak u dobrego gospodarza
- miejsce na rzeczy dawne, uświęcone tradycją,
potwierdzone przez prawdę wieków

Jan Paweł II

WSTĘP **4**

1. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI **6**

1.1. INFORMACJE OGÓLNE 6
1.2 HISTORIA WISZNI MAŁEJ ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM WYDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA POWSTANIE UKŁADU PRZESTRZENNEGO 16
1.3 PRZESTRZENNA STRUKTURA MIEJSCOWOŚCI 21

2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW **22**

2.1. DZIEDZICTWO KULTUROWE 22
2.2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA- OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW 24
2.3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI 27
2.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA 29

3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI WISZNIA MAŁA **34**

3.1. PREZENTACJA I ANALIZA BADAŃ ANKIETOWYCH 34
3.2. ANALIZA SWOT 39

4. OPIS PLANOWANYCH KIERUNKÓW ROZWOJU WSI WISZNIA MAŁA **41**

4.1. WIZJA I CELE ROZWOJU WSI 41
4.2. WYKAZ PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ 42

5. WDRAŻANIE I EWALUACJA PLANU **46**

SPIS ILUSTRACJI, TABEL I WYKRESÓW **47**

WSTĘP

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 od początku okresu programowania jest realizowany na obszarze całej Polski. Według danych statystycznych obszary wiejskie w Rzeczypospolitej Polskiej stanowią ponad 90% powierzchni kraju, co jest potwierdzeniem ich istoty zarówno ze społecznego, jak i ekonomicznego i środowiskowego punktu widzenia.

W ramach określonych zadań w zakresie wspierania rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, w Polsce określono priorytetowe kierunki wsparcia obszarów wiejskich na lata 2007 – 2013. Zdefiniowano je w postaci czterech osi:

- Oś 1 – Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego,
- Oś 2 – Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich,
- Oś 3 – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej,
- Oś 4 – Leader.

W Osi 3 szczególną uwagę poświęcono szeroko pojętej jakości życia społeczności zamieszkującej obszary wiejskie. Jakość życia rozumiana jest tu zarówno z ekonomicznego punktu widzenia, ale przede wszystkim, uwzględnia jej atuty pozaekonomiczne, w tym: tożsamość regionalną, integrację, przestrzenną integralność oraz wszystkie funkcje życiowe jak praca, wykształcenie, rekreacja, kultura, sport czy turystyka. Oprócz tego, Oś 3 kładzie nacisk na inicjatywy oddolne mieszkańców wsi, które zmierzają w kierunku aktywizacji, integracji, zachowania i odbudowania tożsamości oraz rozbudzenia tradycji kulturowych.

Wydane na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 z 7 marca 2007r. Ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. 2007 Nr 64, poz. 427 ze zm.) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. Nr 38, poz. 220 ze zm.) określiło jako wymóg posiadanie dokumentu pn. „Plan Odnowy Miejscowości" (dalej: „POM").

Plan Odnowy Miejscowości Wisznia Mała na lata 2013 – 2020, to dokument, który zgodnie z wytycznymi, wychodząc od analizy miejscowości, przez charakterystykę istniejących walorów, ostatecznie wyznacza priorytetowe kierunki działań w sferze społeczno – gospodarczej w okresie najbliższych ośmiu lat. Plan stanowi dokument strategiczny, o lokalnym charakterze. Obejmuje on obszar jednej miejscowości-Wiszni Małej, a jego opracowanie zainicjowane zostało przez mieszkańców. Plan skupia się na zdefiniowaniu priorytetowych działań, które główni zainteresowani tj. społeczność lokalna, uznali za najistotniejsze dla swojej miejscowości.

Głównym celem opracowania przedmiotowego dokumentu jest dążenie do podniesienia atrakcyjności wsi oraz do poprawy warunków życia mieszkańców. Cel ten jest szczególnie istotny w kontekście obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju, gdy miasta oferują konkurencyjną alternatywę

zamieszkania, kusząc szeroko rozwiniętym rynkiem pracy, wysokim poziomem edukacji oraz dostępnością do wszelkiego rodzaju wydarzeń kultury. Ideą odnowy wsi jest przekonanie, że odnowienie, doinwestowanie i kulturowe ożywienie wsi będzie prowadziło do odzyskania jej atrakcyjności, zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia, dzięki czemu stanie się ona zurbanizowana i oferująca bogatą ofertę kulturową, ale jednocześnie zachowa przy tym wyjątkowy charakter i kulturową specyfikę.

1. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

1.1. INFORMACJE OGÓLNE

POŁOŻENIE, PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA, POWIERZCHNIA

Gmina Wisznia Mała jest gminą wiejską położoną w północno wschodniej części województwa dolnośląskiego w powiecie trzebnickim. Teren gminy leży między rzeką Widawą a Wzgórzami Trzebnickimi i graniczy od południa z Wrocławiem, a od północy z Trzebnicą. Ze względu na swe atrakcyjne położenie w pobliżu stolicy Dolnego Śląska oraz walory środowiska naturalnego, o którego stan nieustannie zabiegają lokalne wadze, gmina Wisznia Mała stała się miejscem zamieszkania wielu wrocławian. Konsekwentnie realizowana polityka inwestycyjna zaowocowała rozwojem budownictwa indywidualnego we wszystkich szesnastu miejscowościach gminy. Każda wieś posiada wodociąg, a pięć podwrocławskich wsi - Krzyżanowice, Psary, Szymanów, Kryniczno i Rogoż - posiada gazociąg.

Gmina ma charakter typowo rolniczy. Sąsiaduje od południa z miastem Wrocław, od północnego zachodu z gminą Oborniki Śląskie, od północnego wschodu z gminą Długołęka, a od północy z gminą Trzebnica. W obrębie granic administracyjnych Gminy Wisznia Mała mieści się szesnaście jednostek osadniczych, w tym:

- wieś gminna: Wisznia Mała,
- wsie sołeckie: Kryniczno, Krzyżanowice, Ligota Piękna, Wisznia Mała, Malin, Mienice, Ozorowice, Psary, Pierwoszów, Piotrkowiczki, Rogoż, Strzeszów, Szewce, Szymanów, Wysoki Kościół.

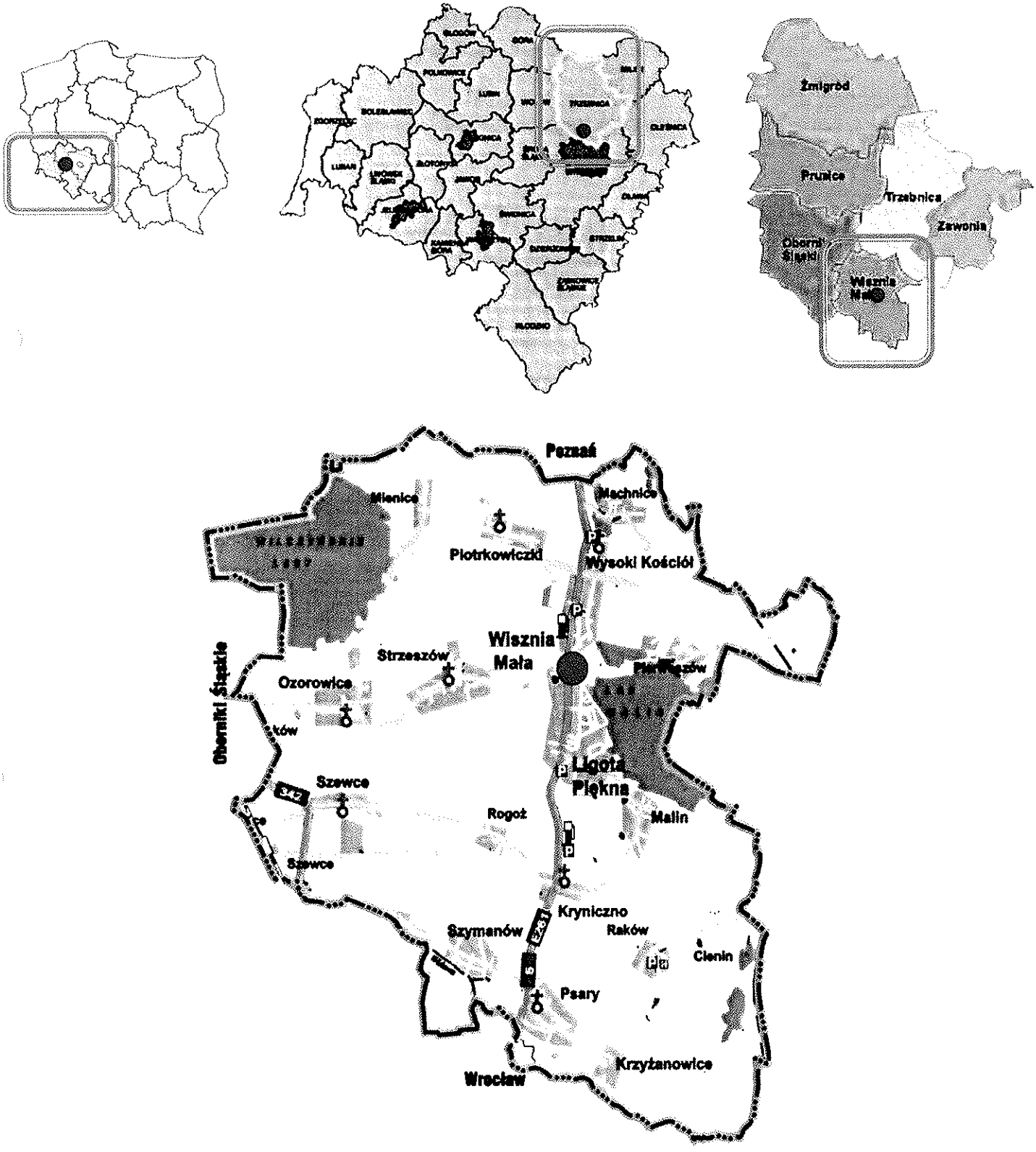
Na terenie gminy znajdują się także trzy przysiółki (Cienin, Raków Wielki, Biskupce) położone na obszarze poligonu wojskowego.

Przedmiotowe opracowanie dotyczy wsi gminnej Wisznia Mała, usytuowanej niemalże centralnie w stosunku do pozostałych wsi wchodzących w skład gminy. Miejscowość graniczy z:

- od północy z Wysokim Kościołem i Piotrkowiczkami
- od zachodu ze Strzeszowem
-od południa z Ligotą Piękną
-od wschodu z Pierwoszowem.

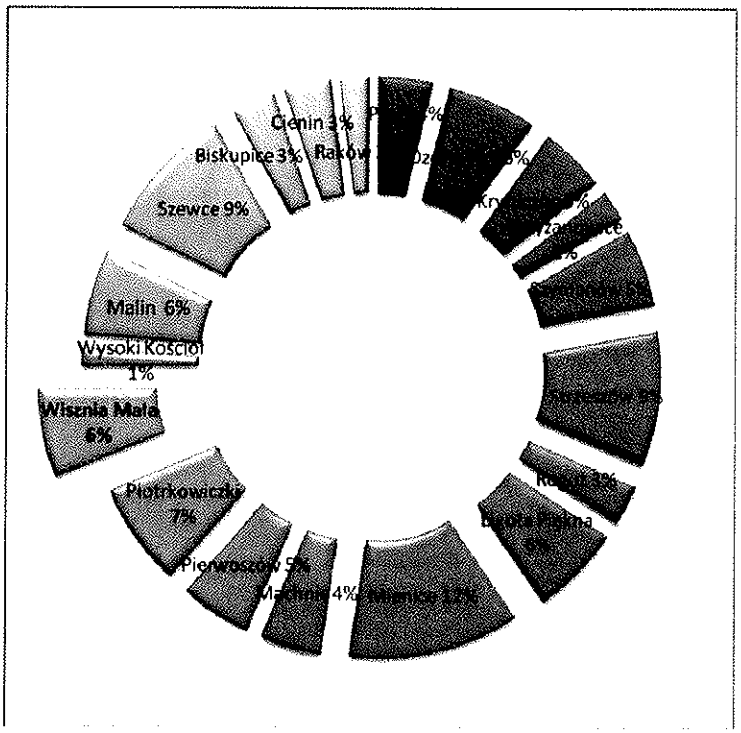
Szczegółową lokalizację wsi Wisznia Mała na mapie Polski, województwa dolnośląskiego, powiatu trzebnickiego oraz Gminy Wisznia Mała przedstawia ilustracja nr 1.

Ilustracja 1. Lokalizacja wsi Wisznia Mała

Gmina Wisznia Mała zajmuje powierzchnię 103,05 km², co stanowi ok. 10 % ogólnej powierzchni powiatu. 6 % powierzchni gminy, czyli dokładnie 637,42 ha zajmuje wieś Wisznia Mała. Pod względem powierzchniowym opisywana miejscowość zajmuje piątą, spośród szesnastu, pozycję w gminie. Poniższy wykres ilustruje udział powierzchni wsi w powierzchni całej Gminy Wisznia Mała.

Wykres 1. Zestawienie powierzchni poszczególnych miejscowości wchodzących w skład Gminy Wisznia Mała

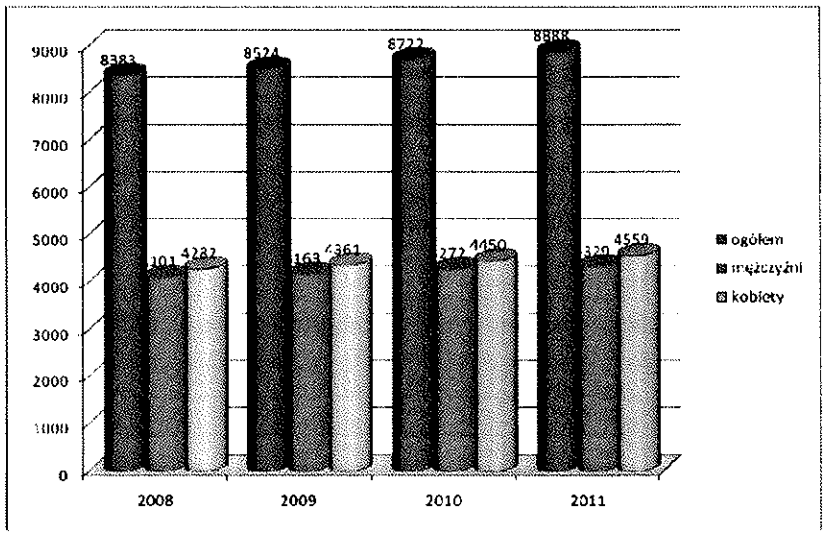

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wisznia Mała, Referat Gospodarki Nieruchomościami i Planowania Przestrzennego

LUDNOŚĆ

Z danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż pod koniec grudnia 2011 roku (stan na 31. XII 2011 roku) w Gminie Wisznia Mała zameldowanych na pobyt stały było 8 888 osób. Mieszkańcy Wiszni Małej stanowią 10,17% wszystkich mieszkańców całej Gminy Wisznia Mała. Wśród mieszkańców Wiszni Małej w niewielkim stopniu przeważają kobiety, które według stanu na koniec 2011 roku stanowiły 51,29% ogółu mieszkańców miejscowości.

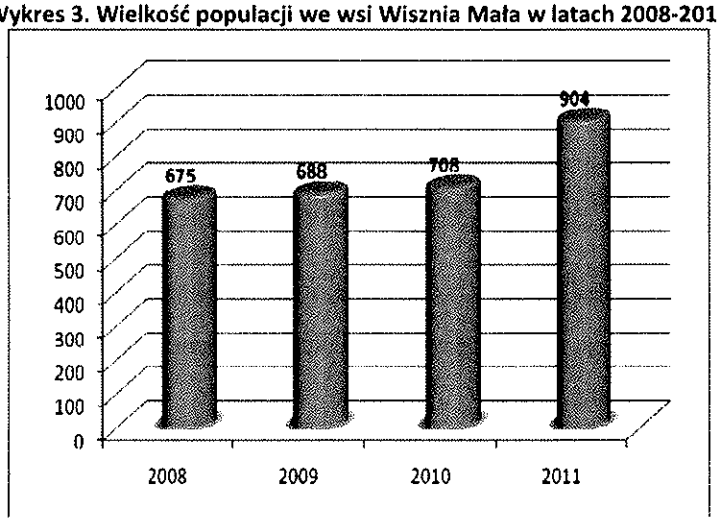
Wykres 2. Wielkość populacji w Gminie Wisznia Mała w latach 2008-2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Stan ludności w ostatnich czterech latach nie oddaje krajowej tendencji spadku populacji, wręcz odwrotnie, ponieważ Gminę Wisznia Mała charakteryzuje sukcesywny wzrost liczby ludności. W 2011 roku liczba ludności wzrosła aż o 505 osób w stosunku do roku 2008. Podobnie sytuacja kształtuje się w miejscowości Wisznia Mała, gdzie liczba osób zgłoszonych na pobyt stały według danych Urzędu Gminy Wisznia Mała w 2011 roku (stan na 31.12.2011r.) wzrosła aż o 229 osób w stosunku do roku 2008 (patrz wykres poniżej).

Wykres 3. Wielkość populacji we wsi Wisznia Mała w latach 2008-2011

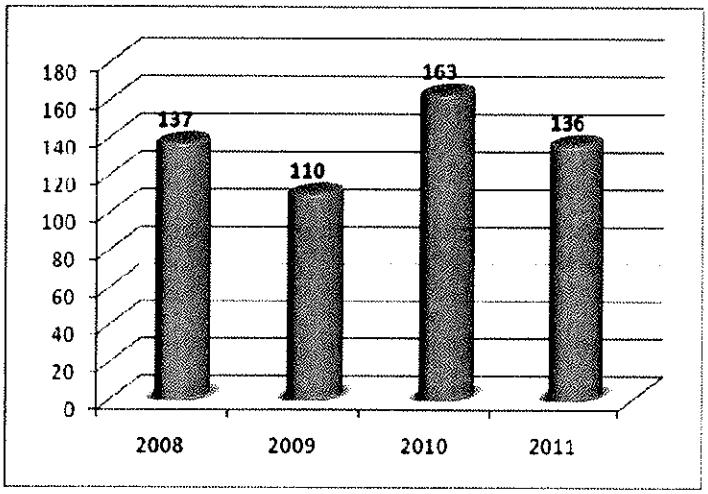
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Opisane powyżej tendencje tłumaczy się przede wszystkim bardzo atrakcyjną lokalizacją obszaru. Bliskość miasta wojewódzkiego Wrocławia jest aspektem decydującym o dużym zainteresowaniu ze strony osób postronnych szukających miejsca do życia. Miejsca, które oprócz spokoju, obcowania z przyrodą

stwarza możliwości rozwoju poprzez bezpośredni dostęp do szerokiego rynku pracy, wydarzeń kultury i edukacji na najwyższym poziomie.

Istotnym wskaźnikiem przemian sytuacji społecznych w omawianym kontekście jest migracja. Przyczyną emigracji z danego terenu mogą być pogarszające się warunki bytowe mieszkańców, tu pojawia się sygnał o niebezpieczeństwie zapaści rozwojowej. Z kolei atrakcyjność danego obszaru, istniejące tam perspektywy rozwojowe stanowią czynnik przyciągający nowych mieszkańców i tym samym generują występowanie procesu imigracji.

Wykres 4. Saldo migracji w Gminie Wisznia Mała w latach 2008-2011

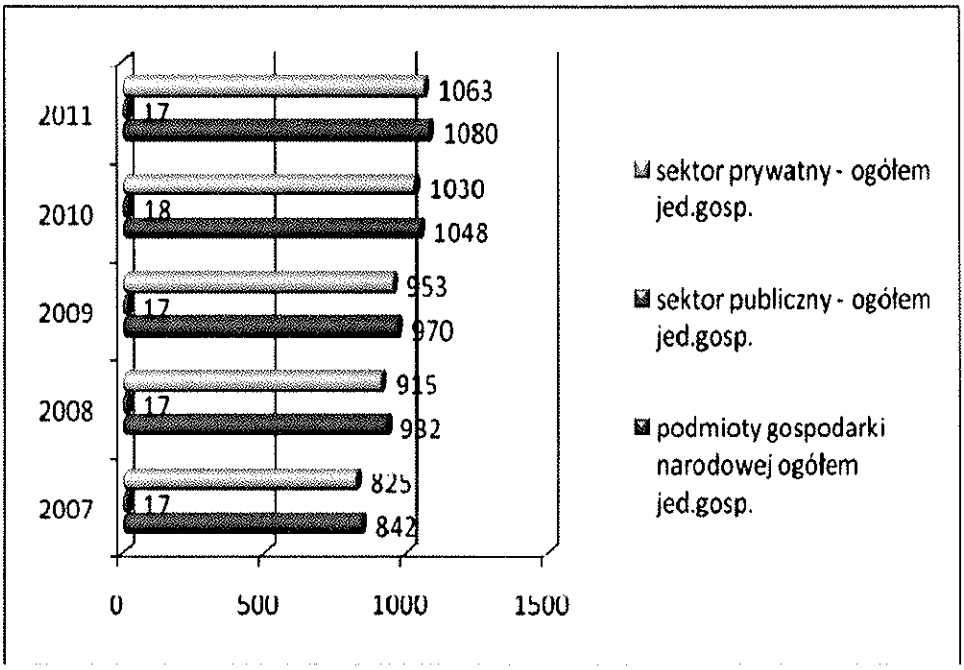
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Powyższy wykres wskazuje na fakt, iż w Gminie Wisznia Mała w omawianym okresie (lata 2008-2011) na podstawie danych GUS saldo migracji niezmiennie kształtuje się na dodatnim poziomie.

GOSPODARKA

Wrocław pełni funkcję znaczącego ośrodka społeczno gospodarczego w skali całego kraju, co bez wątpienia stworzyło szansę rozwoju osobistego i zawodowego dla mieszkańców Wiszni Małej. Potencjał ten w dalszej perspektywie decydować będzie o dynamicznym rozwoju gospodarczym obszaru, co w efekcie umocni wizerunek i atrakcyjność Gminy Wisznia Mała w oczach obecnych i tych potencjalnych inwestorów zewnętrznych. W gminie od 2007 roku intensywnie rozwija się przedsiębiorczość, czego dowodem jest stale wzrastająca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Stan ilościowy podmiotów gospodarczych w okresie od 2007 do 2011 roku przedstawiał się następująco:

Wykres 5. Podmioty w Gminie Wisznia Mała według sektorów własnościowych

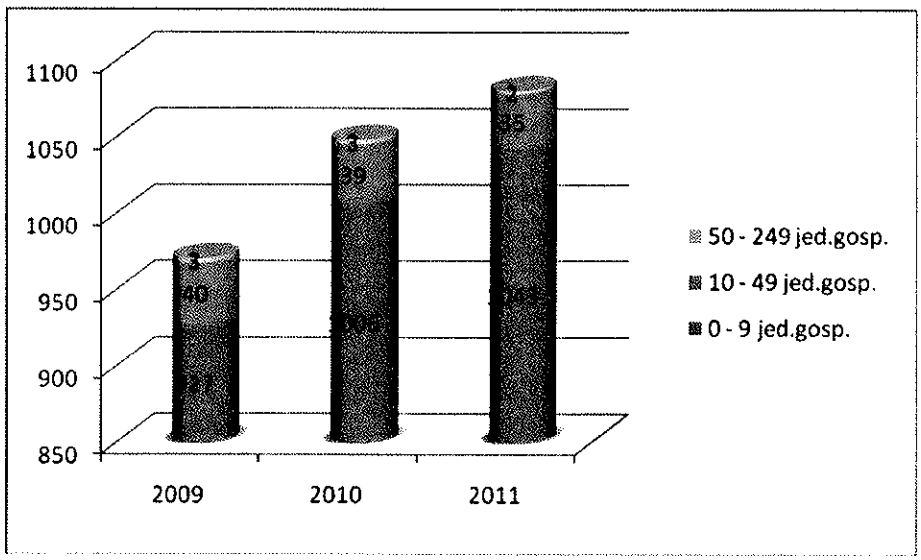

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Jednym z głównych atutów sprzyjających rozwojowi gminy Wisznia Mała jest położenie w aglomeracji wrocławskiej. Sąsiedztwo miasta wojewódzkiego stwarza dogodne warunki prowadzenia działalności gospodarczej, która szczególnie w ostatnim czasie stała się istotną alternatywą dla zatrudnienia na etat w przedsiębiorstwach zlokalizowanych we Wrocławiu. Mieszkańcy Gminy Wisznia Mała wykorzystują potencjał obszaru i poprzez prowadzenie własnej działalności przeciwstawiają się trudnej sytuacji, która obserwowana jest na regionalnym rynku pracy.

Zdecydowaną większość prywatnych podmiotów gospodarczych stanowią tzw. mikroprzedsiębiorstwa tj. firmy zatrudniające do 9 osób, które w 2011 roku stanowiły aż 96,57 % wszystkich podmiotów, przy czym 3,24% to średnie przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 osób, a pozostały odsetek, czyli jedynie 0,19% to duże firmy (50-249 zatrudnionych osób). Podmioty wg skali wielkości obrazuje poniży wykres.

Wykres 6. Podmioty w Gminie Wisznia Mała według sektorów własnościowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

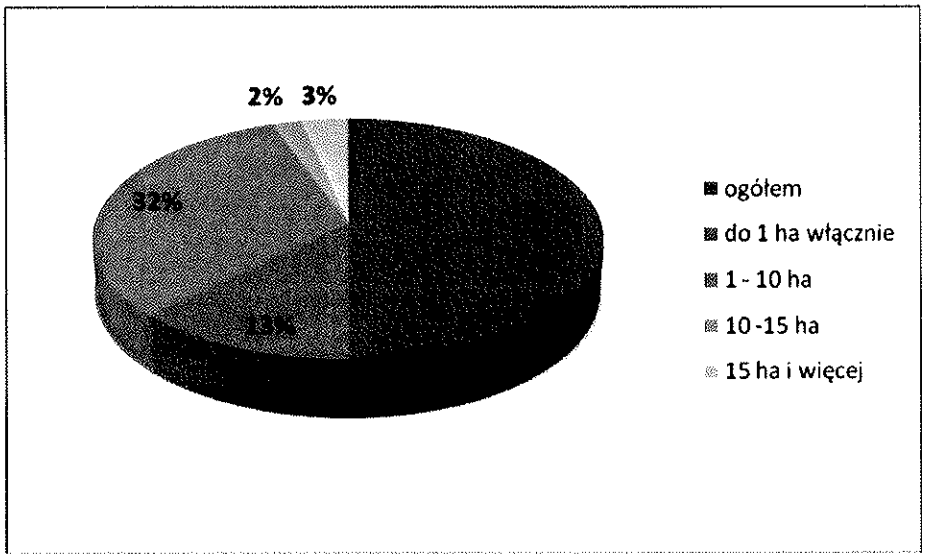
Dogodna lokalizacja tj. niewielka odległość do Wrocławia (10 km) oraz przebiegająca wzdłuż droga krajowa nr 5 (trasa Poznań- Wrocław) zadecydowały o znacznym odejściu mieszkańców od niegdyś przeważającej produkcji rolniczej, na korzyść własnych działalności gospodarczych. Wśród istniejących na terenie wsi Wisznia Mała przedsiębiorstw wymienić można m.in.:

- TOMO Tomasz Piworowicz
- STUDIO REKLAMOWE PRINTER MAREK KAMIENIARZ
- Piotr Łazarski Zakład Stolarski
- METAL-IS Izabela Borodycz
- Czesław Miziniak PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWE "AGA-2"
- INDYWIDUALNA PRAKTYKA LEKARSKA WYJAZDOWA BARBARA DOBRZAŃSKA
- Firma Budowlana RESBUD
- P.P.H.U "EMAR"
- STEFANIAK RYSZARD PRACOWNIA PROJEKTOWO-KOSZTORYSOWA "BUD.KOSZT".

Z uwagi na fakt, iż omawiany obszar charakteryzuje się dobrymi warunkami glebowo-klimatycznymi, bardzo dobrze rozwinęło się tu rolnictwo, które mimo iż w coraz mniejszym stopniu, ale ciągle jednak w wielu przypadkach stanowi główne źródło utrzymania dla mieszkańców Gminy. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 roku gospodarstwa rolne w Gminie Wisznia Mała zajmowały powierzchnię 4758,06 ha (652 gospodarstwa), z czego 136,84 ha (163 gospodarstwa) stanowiły gospodarstwa o powierzchni do 1 ha, natomiast resztę tj. 4621,22 ha (489

gospodarstw) gospodarstwa powyżej 1 ha. Procentowo podział gospodarstw rolnych według powierzchni ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Gospodarstwa rolne w Gminie Wisznia Mała wg powierzchni, stan na 2010r.

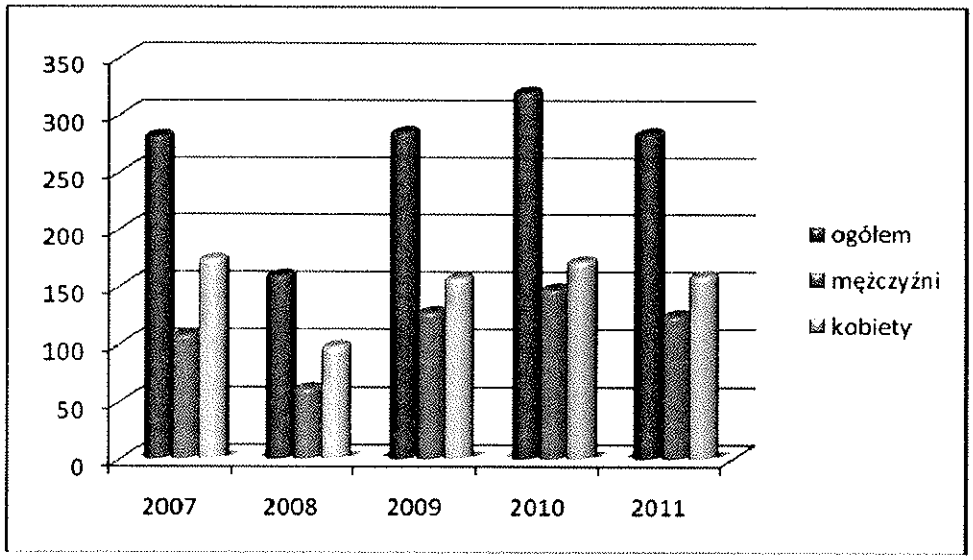
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

BEZROBOCIE

Bezrobocie to zjawisko, które zawsze wywiera negatywne skutki dla społeczeństwa. Są nimi między innymi: wysokie koszty świadczeń socjalnych, niewykorzystanie zdolności do pracy bezrobotnych, poczucie zagrożenia utratą pracy ludzi zatrudnionych i niebezpieczeństwo zwiększenia się zjawisk niepożądanych (np. alkoholizm, rozwody, narkomania, przestępczość, samobójstwa). Problem wysokiego bezrobocia dotyka także Gminę Wisznia Mała, w której średnia stopa bezrobocia jest wyższa od zanotowanej w powiecie trzebnickim.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat bezrobocie w Gminie Wisznia Mała kształtowało się na równym poziomie. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne utrzymywała się na poziomie ok 300 osób. W latach 2007-2011 większość w całości bezrobotnych osób zarejestrowanych stanowiły kobiety. Wszystkie powyższe wnioski dodatkowo potwierdza poniższy wykres.

Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Wisznia Mała z uwzględnieniem płci w latach 2007-2013

- **Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego**

Według najaktualniejszych danych Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy, w kwietniu 2012 roku zarejestrowanych jako bezrobotne z terenu Gminy Wisznia Mała zanotowano 311 osób w tym kobiet 161. Dwadzieścia trzy osoby pośród nich stanowią osoby z miejscowości Wisznia Mała. W Wiszni Małej podobnie jak w powiecie większość , bo aż 61 % w omawianej grupie stanowią kobiety. Poniższa tabela przedstawia charakterystykę bezrobotnych w miejscowości:

Tabela 1 Bezrobotni w Wiszni Małej

	ogółem	kobiety
	23	14
bezrobotni z prawem do zasiłku	6	6
długotrwale bezrobotni	6	3
bezrobotni niepełnosprawni	3	1
bezrobotni powyżej 50 roku życia	7	3
bezrobotni do 25 roku życia	3	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy

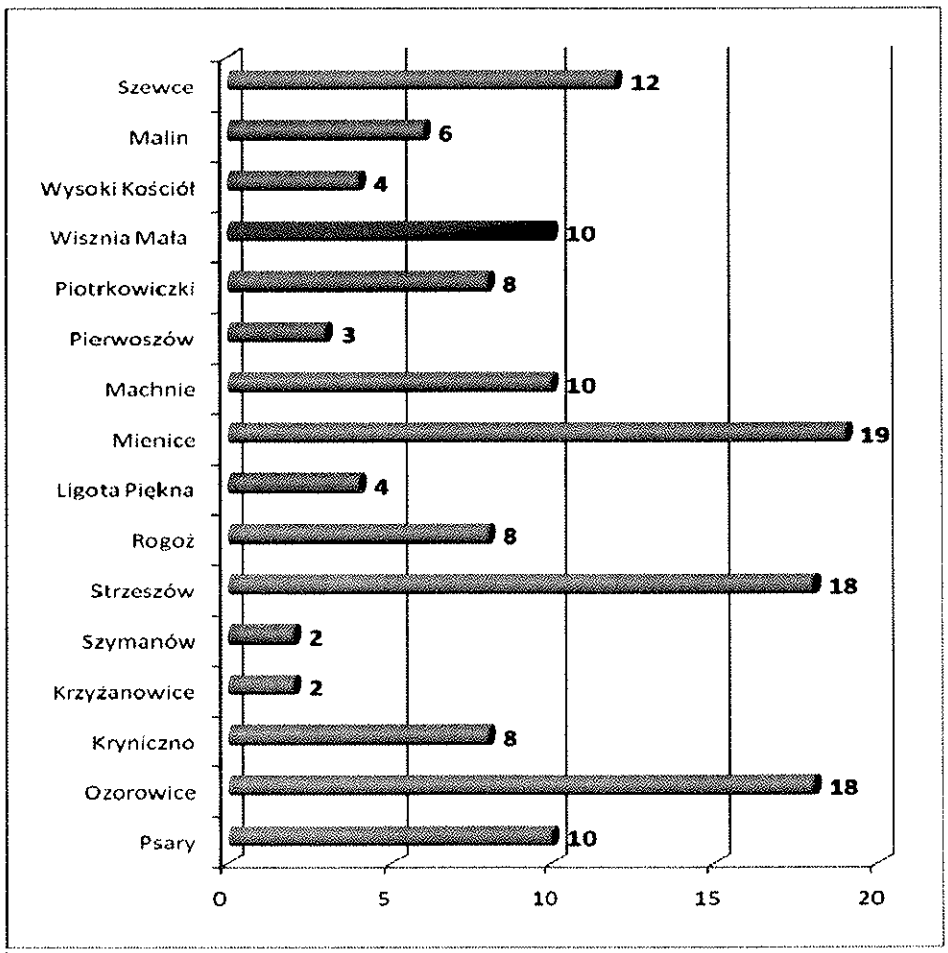
Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia jest procesem niezwykle trudnym i złożonym. Wymaga ono nakładu czasowego, a także współdziałania instytucji, firm, ośrodków dydaktycznych z ośrodkami władzy lokalnej i samorządowej. Podejmowanie skutecznych działań, mających na celu wzrost jakości życia na obszarach wiejskich przyczynia się nie tylko do poprawy ogólnych warunków życia, ale pośrednio prowadzi także do obniżania poziomu bezrobocia.

POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z definicją ujętą na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, pomoc społeczna to *szereg działań umożliwiających przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Celem pomocy społecznej jest wspieranie tych osób w staraniach dążących do zaspokojenia koniecznych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.*

Pomoc społeczną w Gminie Wisznia Mała organizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS), w chwili obecnej mający siedzibę budynku Urzędu Gminy Wisznia Mała przy ul. Wrocławskiej 9, 55-114 Wisznia Mała. GOPS jako jednostka organizacyjna udziela wsparcia swoim podopiecznym w formie finansowej, rzeczowej, pracy socjalnej i poradnictwa. Z różnych form pomocy skorzystały w 2011 roku 142 rodziny z obszaru całej Gminy Wisznia Małą. Liczba osób w tych rodzinach wynosiła w sumie 458.

Wykres 9. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w miejscowościach Gminy Wisznia Mała w 2011 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

We wsi Wisznia Mała z pomocy społecznej w 2011 roku korzystało 10 rodzin. Jako przyczyny, z powodu których udzielano pomocy społecznej ww. rodzinom wymienia się przede wszystkim: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałe choroby oraz wielodzietność.

Reasumując, potencjał społeczno – gospodarczy jest bardzo istotną kategorią ekonomiczną charakteryzującą dany region (województwo, powiat, gminę). Jego znaczenie przejawia się przede wszystkim w możliwości wskazania obszarów, które są atrakcyjne z punktu widzenia stymulowania i rozwoju przedsiębiorczości, jak również określenia tych, które borykają się z różnorodnymi problemami natury społecznej, gospodarczej etc. Właściwa analiza sytuacji makroekonomicznej i makrospołecznej pozwala na zdiagnozowanie najważniejszych potrzeb i największych problemów społeczności lokalnej. Analiza ta wyznacza zatem obszar działania władz lokalnych, które ukierunkowane powinny być na eliminację negatywnych zjawisk i zaspokojenie zgłoszonych przez mieszkańców potrzeb.

1.2 HISTORIA WISZNI MAŁEJ ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM WYDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA POWSTANIE UKŁADU PRZESTRZENNEGO[1]

Najstarsza wzmianka na temat Wiszni Małej pochodzi z 1337 roku. Od początku XVI w. do dóbr w Wiszni Małej należy majątek w Wysokim Kościele. W kolejnych latach historia wsi i jej dóbr przejawia się w następujących zapisach:

- 1830 r.- wieś na płd- wschód oddalona na ¼ m, położona nad Ławą (kleinen Lohe);
- 1845 r.- wieś, należą do niej: Heidekretscham, karczma przy małej drodze do Milicza, kościół katolicki w Krynicznie, Heidemuhle- młyn wodny;
- 1891 r.- wieś stanowi jeden majątek rycerski wraz z Wysokim Kościołem;
- 1904 r.-majątek i gmina liczące 312 mieszkańców, Heidekretscham- karczma oraz młyn Heidemuhle należą do Wiszni Małej;
- 1912 r.- stanowi fideikomis wraz z Wysokim Kościołem oraz Piotrkowiczkami;
- 1937 r.- majątki rycerskie: Wisznia Mała i Wysoki Kościół stanowią fideikomis z Piotrkowiczkami.

Nazwa miejscowości Wisznia Małą z niemieckiego oznacza łąkę i taka polska nazwa poświadczona jest w 1845 r. Inna hipoteza wywodzi tę nazwę od wesny tj. wiosny. Obecna nazwa Wisznia Mała została nadana po 1945 r. i nawiązuje do najwcześniej zapisanej nazwy (parva = mała).

W kartach historii zanotowano także poprzednie nazwy miejscowości, dzisiejszej Wiszni Małej:

1337r. - parua Wenza;

[1] Maciejowska J., Maciejowska-Bujak K., Pacek. M. pn. „Wytyczne konserwatorskie zagospodarowania przestrzennego do studium uwarunkowań i kierunków" 1999r.

1739r. poł. XVIII w., - Wiese;

1818 r. - Wiese, Wezna;

1826, 1830 r. - Wiese;

1845 r. Wiese, Łąka;

1873 r. do 1937 r. – Wiese

Według danych historycznych, w XVIII wieku obecna Wisznia Mała, stanowiła dużą wieś o układzie dróg przypominających widlicę. W opisywanym czasie, zabudowa przede wszystkim o charakterze zagrodowym, zwartym, znajdowała się głównie przy zachodniej z dróg. Na północnym krańcu przytyka od wschodu do wschodniej drogi folwark: prostokątny majdan obudowany z wszystkich stron, przy czym od zachodu zamyka go siedziba szlachecka. Na południe od wsi znajdował się młyn Wege, a na wschód od niego cegielnia.

Kolejny historyczny opis Wiszni Małej pochodzi z 1826 roku. Miejscowość opisano jako widlicę o osi północ-południe, z przepływającym przez nią w tym samym kierunku ciekiem wodnym. Na północnym krańcu znajduje się folwark z okazałym majdanem obudowanym z wszystkich stron, oddzielonym od wsi stawem. Na wschodzie od folwarku znajdował się teren ogrodów lub park. Wśród wiejskiej zabudowy wyróżniono jedno gospodarstwo o wielkości małego folwarku, obudowane z czterech stron, zlokalizowane po wschodniej stronie wschodniej drogi. Na południowym krańcu miejscowości, tuż przy strumieniu usytuowany był kolejny wyróżniający się wielkością zespół. Na południowy wschód od wsi i na wschód od opisanego wcześniej zespołu, znajdowały się zabudowania opisane jako Heide Muhle.

W 1932 roku Wisznia Mała została scharakteryzowana jako wielodrożnica, usytuowana po wschodniej stronie trasy Wrocław- Trzebnica, z dominującym w części północnej zespołem pałacowo-parkowym z folwarkiem. Część zachodnią zespołu zajmuje park z oczkiem wodnym i pałacem. Na wschód od nich usytuowany jest prostokątny folwark z obudowanym z trzech stron majdanem folwarcznym, od zachodu natomiast majdan otwiera się na klomb przed pałacem i podjazd do niego. Na południe od opisanego zespołu parkowo- pałacowego zasadniczy układ komunikacyjny tworzą dwie drogi o przebiegu południkowym, z których południkowa ma swój początek w folwarku. Wzdłuż niej płynie ciek wodny, przepływający także przez park. Zachodnia z dróg posiada liczne połączenia z trasą Wrocław- Trzebnica. Od południa układ ten ograniczony jest przez łukowo przebiegającą drogę, łączącą się trasą Wrocław- Trzebnica oraz skośnym przedłużeniem jednego z jej ramion. Zabudowa jest bardzo niejednolita, pośród której wyróżnić można zaledwie kilka zagród. Największa z nich usytuowana jest na wschód od wschodniej drogi wielkością odpowiada małemu folwarkowi z kwadratowym majdanem, obudowanym ze wszystkich stron (zaznaczona już we wskazanym miejscu w 1826 roku). Według zapisów z 1932 roku południowy kraniec wsi tworzą nieregularne zabudowania, usytuowane w większości po zachodniej stronie szosy. Na zachód od nich ulokowany jest regularny, niemal kwadratowy zbiornik wodny.

Ilustracja 2. Heidekretscham, 1899r.

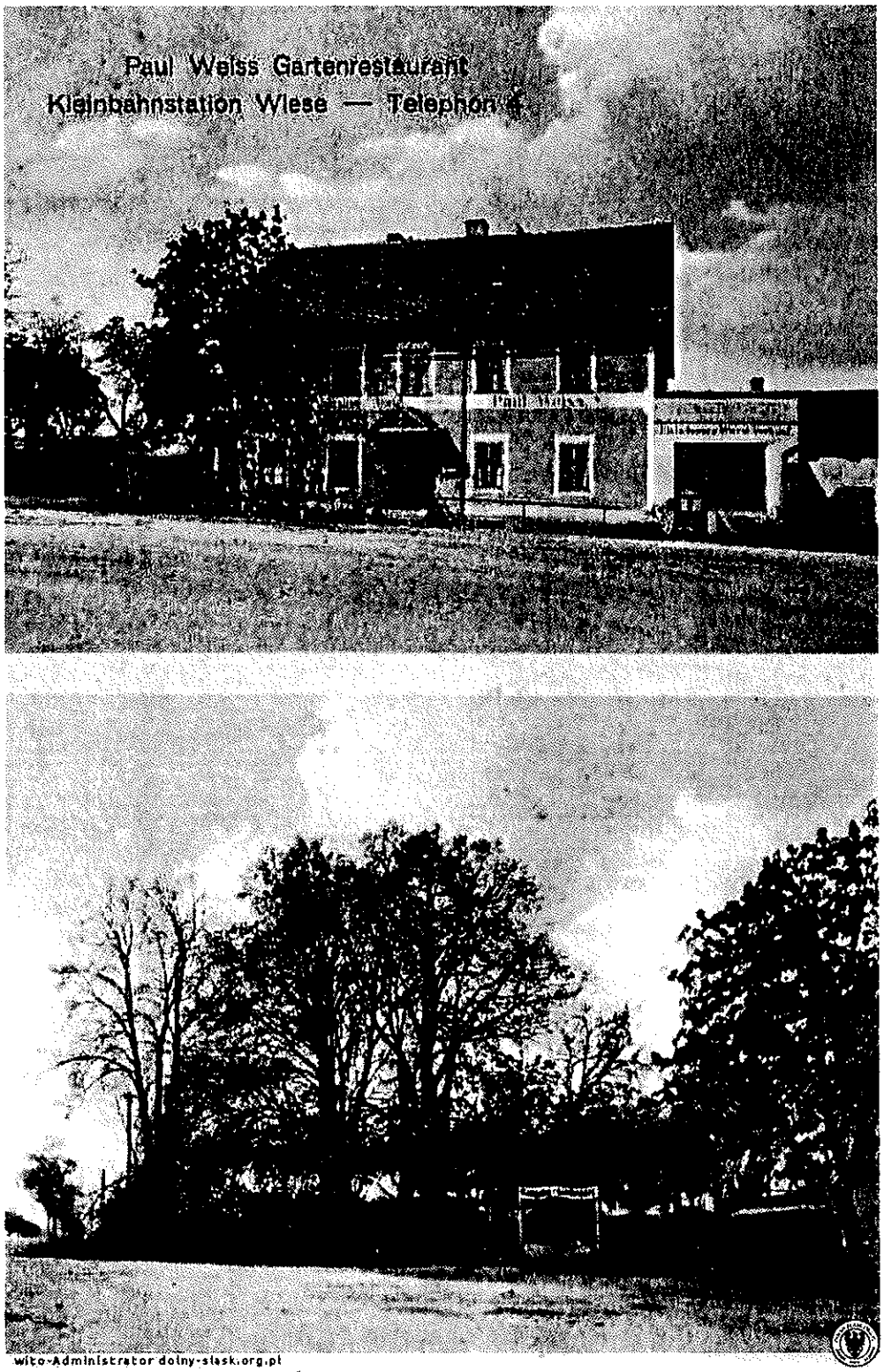
Źródło: http://dolny-slask.org.pl

Ilustracja 3. Pochód 1 Majowy

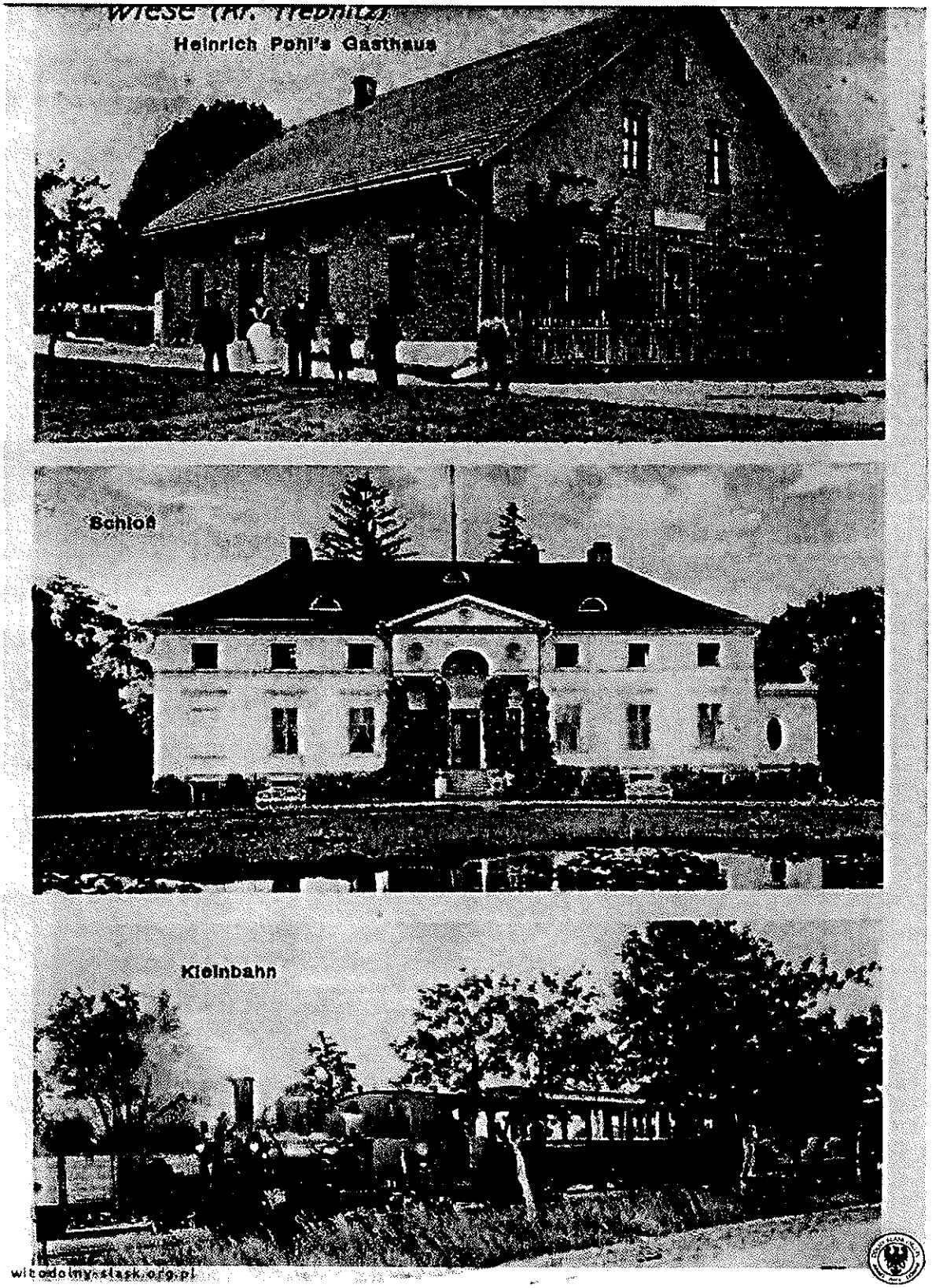
Źródło: http://dolny-slask.org.pl

Ilustracja 4. Stacja kolejowa w Wiszni Małej oraz Restauracja Ogrodowa Paul Weiss

Źródło: http://dolny-slask.org.pl

Ilustracja 5. Gospoda, pałac i kolejka wąskotorowa.- 1912 rok

Źródło: http://dolny-slask.org.pl

1.3 PRZESTRZENNA STRUKTURA MIEJSCOWOŚCI

Wisznia Mała to wielodrożnicowa wieś rozciągnięta z północy na południe, położona w pofalowanym terenie. Miejscowość jest rozdzielona na dwie wyraźne części przez rzekę Ławę. Część północną, usytuowaną po wschodniej stronie drogi krajowej nr 5, zamyka od północy podzielone własnościowo założenie pałacowo- parkowe z folwarkiem. Pałac i park zostały wydzielone i obecnie mieści się tam szkoła podstawowa. Folwark stanowi własność prywatną. Utrzymana jest jego dyspozycja przestrzenna oraz większość budynków, w skrzydle północnym obiekty są poważnie zdewastowane. Spichlerz, usytuowany na zachód od folwarku również posiada prywatnego właściciela – innego niż folwark.

Na południe pałacu układ komunikacyjny tworzą dwie drogi o przebiegu południkowym. Układ ten jest zamknięty przez drogę o łukowym kształcie, która łączy się z trasą Wrocław- Trzebnica. Część południowa natomiast, zlokalizowana po zachodniej stronie głównej trasy, nie posiada wyraźnego układu komunikacyjnego, dominuje tu zbiornik wodny, a wszelka zabudowa zawiązana jest głównie z ruchliwą drogą. Kierując się dalej, na południe, po wschodniej stronie trasy Wrocław- Trzebnica, rozwija się nowa zabudowa, która łączy się bezpośrednio z Ligotą Piękną. Dominantą przestrzenną we wsi, czyli obiektem wyróżniającym się od otaczającej zabudowy formą i gabarytami jest zabytkowy Pałac, wyróżniający się gabarytami oraz artystycznym charakterem.

2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW

2.1. DZIEDZICTWO KULTUROWE

Wisznia Mała, to miejscowość niezwykle interesująca przede wszystkim ze względu na atrakcyjne położenie w obszarze Wzgórz Trzebnickich. Korzystna lokalizacja w połączeniu z historycznym dziedzictwem stanowią o potencjale turystycznym wsi.

Jedynymi i dlatego jeszcze bardziej zyskującymi na wartości, obiektem wpisanym do rejestru zabytków Województwa Dolnośląskiego stanowią: park oraz znajdujący się na jego obszarze Pałac, wchodzące w skład zespołu pałacowego. Obydwa obiekty zostały wpisane do rejestru zabytków pod numerem 418/W z dn. 29.06.1978r. Barokowy pałac w Wiszni Małej istniał już w połowie XVIII wieku, jednak bryła nabrała kształtów podobnych do współczesnego stanu dopiero w połowie XIX wieku. W miejscu starego wzniesiono klasycystyczny pałac o zwartej zabudowie. Od południa ulokowano oranżerię, od wschodu folwark, a zachodu park krajobrazowy. Pałac jest dwukondygnacyjnym, podpiwniczonym obiektem murowanym, wolnostojącym założonym na rzucie poziomym prostokąta. Oś poprzeczną założenia akcentują od strony wschodniej reprezentacyjny czterokolumnowy klasycystyczny portyk zwieńczony trójkątnym tympanonem oraz od strony zachodniej szeroki trójosiowy ryzalit, również zwieńczony trójkątnym tympanonem. W osi środkowej ryzalitu znajdują się jednobiegowe dość szerokie schody prowadzące do parku. Dach ceramiczny czteropołaciowy. Detale architektoniczne:

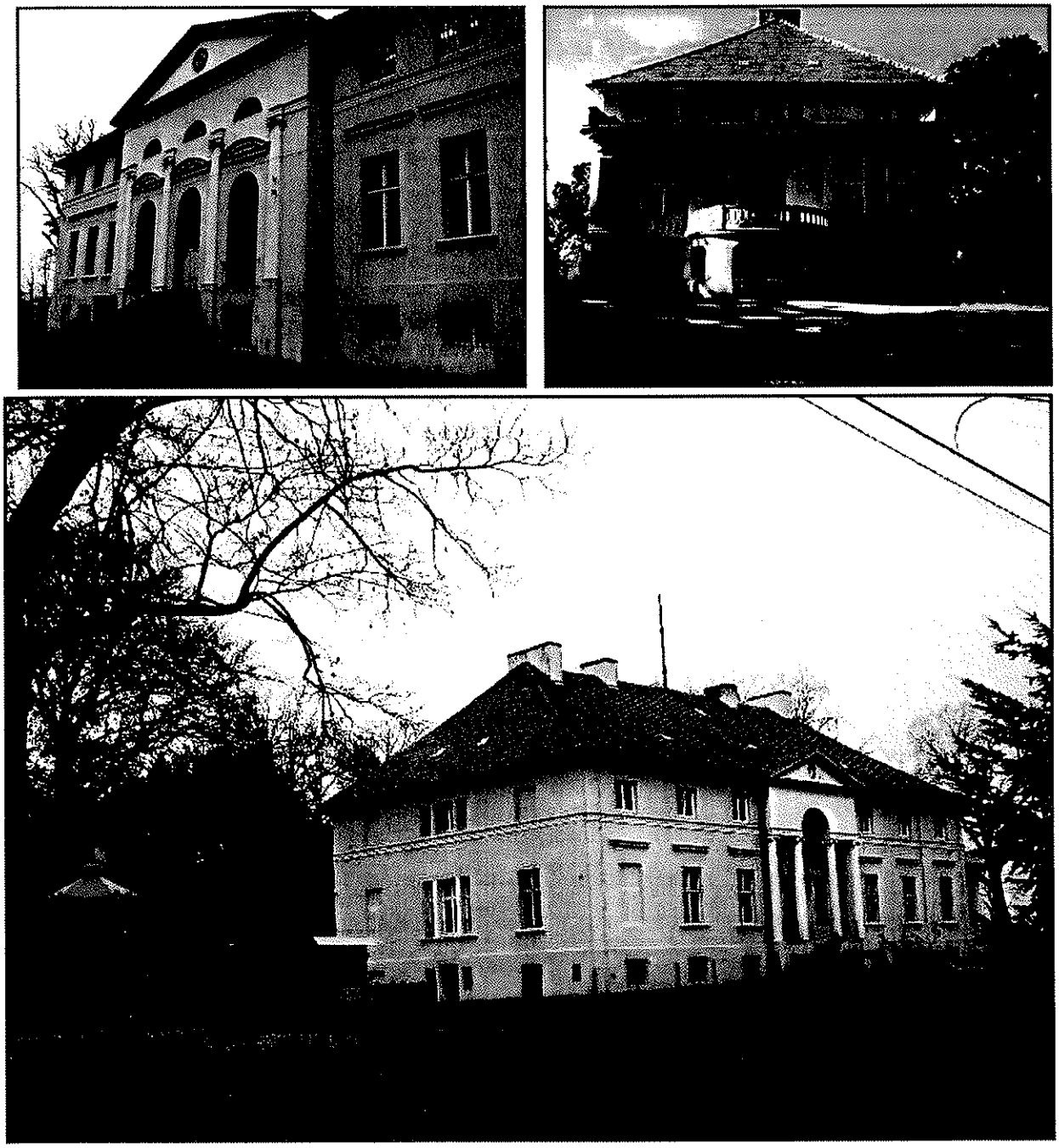
- portyk z kolumnami o głowicach jońskich,
- półkolisty łuk nad osią środkową portyku,
- pilastry ryzalitu zachodniego,
- nadproża okien,
- tympanony

utrzymane są w stylu XIX- wiecznego klasycyzmu. Jedynie przybudówka północna pochodzi z okresu późniejszej przebudowy pałacu.

Klasycystyczna architektura pałacu ma wyraźną kompozycję osiową z bardzo wyraźnie zaakcentowanymi zwłaszcza trójosiowymi partiami centralnymi elewacji wschodniej i zachodniej. W chwili obecnej obiekt pełni rolę publiczną, mieści się w nim Szkoła Podstawowa.

Pałac stanowi jeden z najbardziej reprezentacyjnych obiektów gminy Wisznia Mała i regionu Kocich Gór. Nie podejmowanie działań konserwatorskich z uwagi na brak środków finansowych może doprowadzić do jego całkowitej dewastacji, którą w chwili obecnej obiekt jest bardzo zagrożony.

Ilustracja 6. Zdjęcia Pałacu w Wiszni Małej

Oprócz parku oraz opisanego powyżej zabytkowego Pałacu w skład kompleksu pałacowo - parkowego wpisanego do ewidencji zabytków województwa dolnośląskiego wchodzą:

- Dom mieszkalno – gospodarczy, ul. Szkolna 49, ok. 1880,
- Dom mieszkalno – gospodarczy, ul. Szkolna 26, 26a ok. 1900,
- Dom mieszkalny, ul. Szkolna 28, ok. 1890,

Ponadto, w wojewódzkiej ewidencji zabytków z terenu miejscowości Wisznia Mała znajdziemy:

- Dom mieszkalny ul. Strzeszowska 2, XIX/XX

- Ośrodek Zdrowia ul. Wrocławska 2, 1910-15
- Urząd Gminy ul. Wrocławska 9, 1905-10.

2.2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA- OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW

Wisznia Mała, to miejscowość położona przy drodze krajowej nr 5 Wrocław- Poznań, ulokowana niemalże centralnie w stosunku do pozostałych wsi w gminie. Z uwagi na fakt, iż jest to wieś gminna skumulowane są tu podstawowe obiekty infrastruktury społecznej, a mianowicie: Urząd Gminy, Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji, Biblioteka, Ośrodek Zdrowia, Poczta, Apteka czy Posterunek Policji.

URZĄD GMINY zlokalizowany przy ulicy Wrocławskiej 9. Zgodnie z realizowaną polityką jakości misją

Urzędu jest *„zaspakajanie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia, edukacji dzieci i młodzieży, ochrony środowiska i infrastruktury technicznej oraz świadczenie usług w zakresie administracji publicznej, kierując się zasadami zrównoważonego rozwoju Gminy"*. Oprócz Urzędu Gminy, w obiekcie znajduje się Kasa Banku Spółdzielczego w Trzebnicy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Punkt Interwencyjno -konsultacyjny dla rodzin i osób z problemem alkoholowym, nikotynowym, narkomanią i przemocą w rodzinie

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej- placówka od 2011 roku mieści się w obiekcie

wybudowanym w ramach środków EFRR pozyskanych przez Gminę Wisznia Mała na realizację zadania pn. „Budowa infrastruktury ochrony zdrowia Samodzielnego Publicznego Ośrodka Zdrowia w Wiszni Małej". Mieszczą się w nim: gabinet medycyny szkolnej, gabinet pielęgniarki środowiskowej – rodzinnej, gabinet położnej środowiskowej – rodzinnej, medycyna rodzinna - usługi pielęgnacyjne, gabinet zabiegowy, poradnia ginekologiczno – położnicza, poradnia lekarza POZ (dla dorosłych i dla dzieci), poradnia stomatologiczna, punkt szczepień.

SZKOŁA PODSTAWOWA mieszcząca się zabytkowym Pałacu wchodzącego w skład kompleksu pałacowo-parkowego. Obecnie szkoła pełni funkcje publiczne, według stanu na 5 grudnia 2012 roku uczęszcza do niej w sumie 157 dzieci, w tym: 105 to uczniowie klas 1-6, 28 dzieci uczęszcza do klasy „0", a 24 dzieci to przedszkolaki uczęszczające do punktu przedszkolnego „Pluszowy kącik". Oprócz obowiązkowych lekcji dzieci mogą skorzystać z szerokiej oferty zajęć dodatkowych, w tym z: zajęć teatralno – muzycznych, zajęć plastycznych, koła polonistycznego, rytmiki dla przedszkolaków, nauki tańca towarzyskiego. Ponadto, stworzona została możliwość skorzystania ze szkolnej biblioteki i świetlicy. W budynku utworzono także punkt przedszkolny „Pluszowy Kącik" oraz klasę "0". Budynek poza zapewnieniem mieszkańcom Wiszni Małej dostępu do szerokiej oferty oświatowej pełni też inną funkcję. Wpływa on bowiem na umocnienie poczucia tożsamości lokalnej, jest powodem do dumy mieszkańców wsi, którzy utożsamiają się z tym niezwykle cennym kulturowo obiektem.

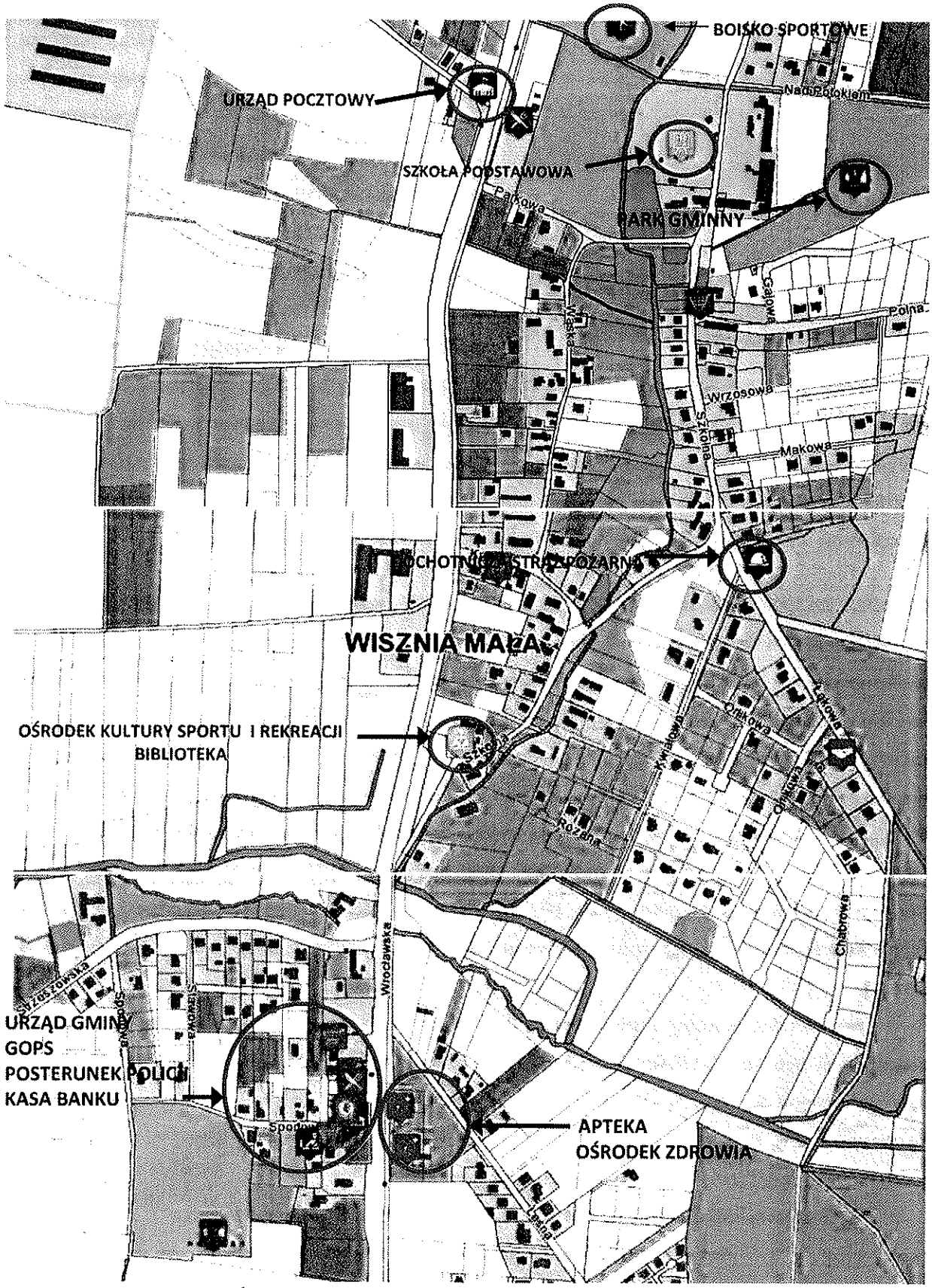

OŚRODEK KULTURY SPORTU I REKREACJI (OKSiR), który jest samorządową instytucją kultury, zajmującą się upowszechnianiem kultury na terenie gminy Wisznia Mała m.in. poprzez organizowanie i realizację imprez okolicznościowych, wystaw czy pokazów. W zakresie animacji społeczno - kulturalnej Ośrodek ma wpisane na stałe w kalendarium następujące wydarzenia: Dożynki Gminne, spotkania z kombatantami dla uczczenia rocznic: 3 maja, 11 listopada, memoriał warcabowy im. Mariana Ratkowskiego, coroczne spotkania opłatkowe mieszkańców z władzami. Oprócz tego, OKSiR w Wiszni Małej zarówno mieszkańcom wsi Wisznia Mała, jak i całej społeczności lokalnej z terenu Gminy Wisznia Mała, proponuje szereg wydarzeń, z którymi można się zapoznać na stronie internetowej: www.oksir.wiszniamala.pl. W budynku Ośrodka Kultury siedzibę ma bardzo dobrze wyposażona biblioteka gminna, która również jest organizatorem szerokiej oferty skierowanej do mieszkańców całej gminy, w tym konkursów, spotkań z autorami, wystaw czy szkoleń.

Wymienione powyżej obiekty infrastruktury społecznej stanowią obszary szczególnie istotne dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców miejscowości Wisznia Mała oraz wszystkich innych wsi w gminie w zakresie dostępu do oświaty, ochrony zdrowia, dostępu do kultury. Oprócz pozycji opisanych powyżej, zaznaczyć należy, że w Wiszni Małej zlokalizowane są także równie istotne: boisko sportowe, Policja, Ochotnicza Straż Pożarna, Poczta Polska oraz stacja benzynowa.

Szczegółową lokalizację wymienionych obiektów przedstawia poniższa ilustracja.

Ilustracja 7. Infrastruktura społeczna w miejscowości Wisznia Mała

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geowisznia.pl

2.3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

Budowa kapitału społecznego przyczynia się do tworzenia relacji społecznych, które poprzez aktywny wkład członków - mieszkańców obszaru, wpływają na lepszą identyfikację potrzeb społeczności lokalnej. Organizacje pozarządowe, organizacje o charakterze społecznym oraz aktywne pojedyncze osoby działające nie dla zysku, lecz społecznego celu stanowią ogromny potencjał omawianego obszaru. Poniżej opisano funkcjonujący w Wiszni Małej kapitał społeczny oraz ludzki.

STOWARZYSZENIE LUDOWY ZESPÓŁ SPORTOWY „PŁOMIEŃ" WISZNIA MAŁA

LZS „Płomień" Wisznia Mała organizuje możliwości spędzania czasu dla mieszkańców Wiszni Małej w formie aktywnej tj. poprzez przystąpienie do klubu, bądź jako kibice poprzez udział w meczach. Zespół dzięki wsparciu finansowemu ze strony Gminy Wisznia Mała bierze udział w rozgrywkach piłki nożnej w klasie „B".

Płomień Wisznia Mała

KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH „WISIEŃKA"

Członkinie Koła Gospodyń Wiejskich „Wisieńka" stanowią grupę ściśle współpracującą z OKSiR Wisznia Mała. W 2010 roku Koło było współorganizatorem m. in. spotkania z okazji Dnia Kobiet „Śpiewający Babski Wieczór". Koło aktywnie uczestniczy w wydarzeniach organizowanych na obszarze zarówno gminy, jak i powiatu trzebnickiego. Obok zdjęcie stołu wielkanocnego przygotowanego z okazji 3. Obornickiej Wystawy Tradycyjnych Stołów Wielkanocnych w 2011 roku.

GRUPA ODNOWY WSI WISZNIA MAŁA

Grupa Odnowy Wsi powstała z inicjatywy najaktywniejszych mieszkańców wsi Wisznia Mała. Liderem jest Pani Sylwia Miziniak.

Poza wymienionymi powyżej zorganizowanymi grupami funkcjonującymi w Wiszni Małej, zaznaczyć należy, że poza nimi potencjał wsi kształtowany jest także przez osobistości takie jak:

- Pani Anna Cygan- lokalna twórczyni rękodzieła. Pani Anna zajmuje się wszelkimi rodzajami robótek ręcznych. Dawniej poświęcała się głównie szyciu oraz robieniu na drutach, a w ostatnich latach jej działalność sprowadza się do: haftu maszynowego- przyozdabiania serwet, obrusów, również szycia i

przyozdabiania gorsetów góralskich, wyszywania obrazów haftem krzyżykowym oraz szydełkowania serwet i bluzek. Poniżej przykłady dzieł Pani Anny Cygan.

- Czesław Miziniak- Sołtys Wsi.

W miejscowości Wisznia Mała podkreślić należy szczególną rolę Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji, który aktywnie współpracuje z funkcjonującymi w obszarze nieformalnymi organizacjami, promuje twórczość lokalnych artystów, podkreślając istotę ich działalności. Ponadto, poprzez organizację wielu wydarzeń społeczno - kulturowych wzmacnia aktywność stowarzyszeń oraz jednostkowych osób zaangażowanych w życie wsi i gminy Wisznia Mała.

Poniżej umieszczono fotografie z wybranych wydarzeń Wiszni Małej.

Ilustracja 8. Wydarzenia kulturalno-społeczne w Wiszni Małej

Źródło: www.oksir.wiszniamala.pl

2.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

W kształtowaniu zagospodarowania przestrzennego każdego obszaru ogromne znaczenie odgrywa stopień rozwoju infrastruktury technicznej. Odpowiednie zaopatrzenie w urządzenia infrastruktury w dużej mierze decyduje o jakości życia mieszkańców oraz o atrakcyjności obszarów przeznaczonych pod inwestycje.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

W Gminie Wisznia Mała spośród szesnastu wsi, tylko jedna- Strzeszów posiada kotłownię, która zaopatruje w ciepło mieszkańców tamtejszego osiedla. Pozostała część miejscowości i gminy nie posiada żadnego rodzaju obiektów centralnego ogrzewania. W związku z tym, ogrzewanie zabudowy mieszkalnej także w Wiszni Małej, opiera się na indywidualnych źródłach ciepła opałanych następującymi rodzajami energii: węglem, koksem, gazem przewodowym, gazem płynnym, olejem opałowym i energią elektryczną. Wynika to z bardzo wysokiego rozproszenia zabudowy – tworzenie lokalnych układów ciepłowniczych o większej mocy byłoby rozwiązaniem nieopłacalnym.

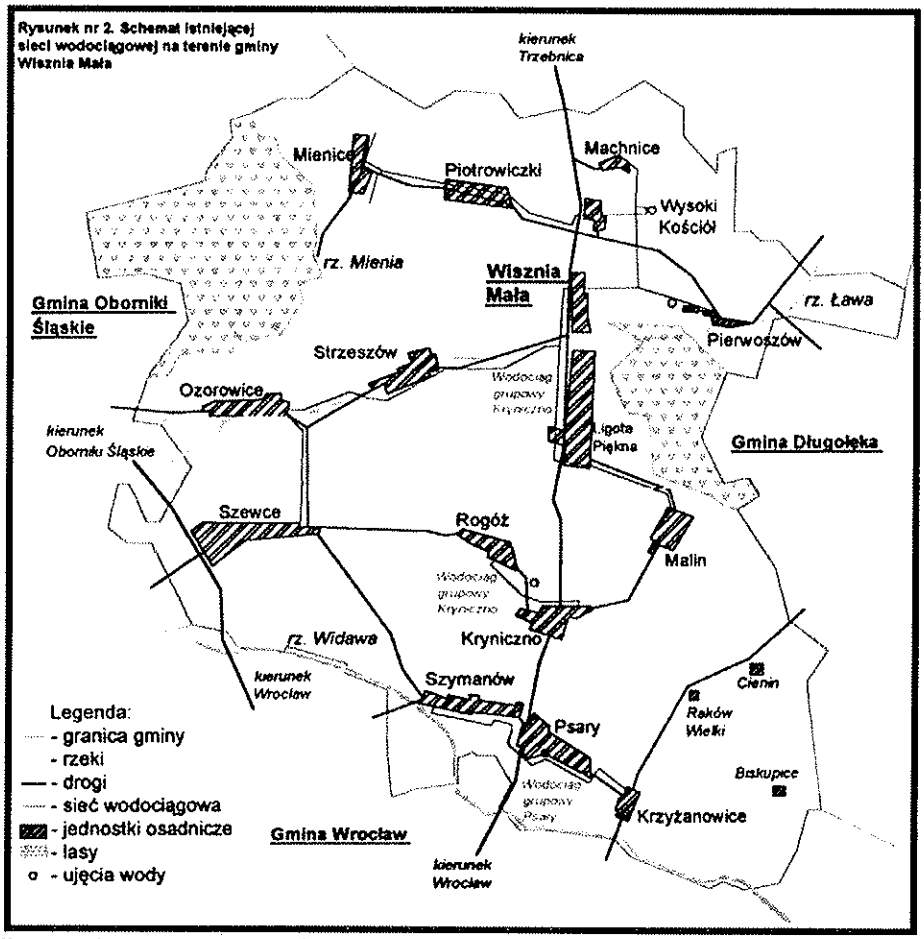
WODOCIĄGI

W Gminie Wisznia Mała funkcjonują trzy wodociągi, które zaopatrują w wodę wszystkich mieszkańców- Gmina jest zwodociągowana w 100%. Poszczególne miejscowości zaopatrywane są w wodę poprzez:

- wodociąg grupowy Wisznia Mała, zasila w wodę aż dziesięć wsi: Machnice, Wysoki Kościół, Piotrkowiczki, Mienice, **Wisznia Mała,** Ligota Piękna, Pierwoszów, Malin, Strzeszów, Ozorowice, Szewce,
- wodociąg zbiorowy Psary, zasila w wodę miejscowości: Psary, Szymanów, Krzyżanowice,
- wodociąg zbiorowy Kryniczno, zasila w wodę miejscowości: Kryniczno i Rogoź.

Poniżej przedstawiono schemat istniejącej sieci wodociągowej w całej Gminie Wisznia Mała.

Ilustracja 9. Sieć wodociągowa na terenie Gminy Wisznia Mała

Źródło: Urząd Gminy Wisznia Mała, Referat Gospodarki Komunalnej i Infrastruktury Technicznej

W dalszej części opracowania opisano system wodociągu grupowego Wisznia Mała, który zaopatruje w wodę miejscowość Wisznia Mała.

System wodociągowy „Wodociągu grupowego Wisznia Mała zaopatruje w wodę większą część odbiorców na terenie gminy. Obecnie wodociąg zasilany jest wodą z ujęcia wód podziemnych zlokalizowanych w obrębie miejscowości Wisznia Mała (3 studnie) oraz w obrębie wsi Machnice (2 studnie). Eksploatowane ujęcie wody w obrębie Wisznia Mała bazuje na wodach gruntowych płytkich czwartorzędowych. Woda z tych ujęć nie wymaga uzdatnienia. Na ujęcie wód podziemnych w obrębie Machnice składają się dwie studnie głębinowe z utworów czwartorzędowych, odwiercone w 2000r. Woda czerpana z tego ujęcia poddawana jest uzdatnieniu w nowej Stacji Uzdatniania Wody (oddanej do użytku w listopadzie 2011r). Wodociąg grupowy Wisznia Mała można podzielić na dwa podsystemy:

1) wodociąg pompowy zaopatrywany w wodę poprzez pompownię zlokalizowaną na terenie SUW Machnice i obejmujący swoim zasięgiem wsie Machnice, Wysoki Kościół, Piotrkowiczki i Mienice.

2) wodociąg grawitacyjny zaopatrujący w wodę mieszkańców wsi **Wisznia Mała**, Ligota Piękna, Pierwoszów, Malin, Strzeszów, Ozorowice i Szewce, do których woda grawitacyjnie dopływa ze zbiorników zlokalizowanych na terenie SUW Machnice.

Przewody wodociągowe wodociągu grupowego Wisznia Mała w większości wybudowane zostały na początku lat 80-tych – sieć przesyłowa w Wiszni Małej, Strzeszowie, Ozorowicach, Szewcach, Machnicach, Piotrkowiczkach oraz w części Ligoty Pięknej, w tym odcinek z Wiszni Małej do Strzeszowa wykonane są z rur żeliwnych. W związku z tym, charakteryzują się dość wysoką awaryjnością. Awariom najczęściej ulega sieć magistralna wodociągu Wisznia Mała (żeliwo) i przesyłowa w Wiszni Małej i w Strzeszowie.

KANALIZACJA SANITARNA

W Gminie Wisznia Mała według stanu na 31 grudnia 2011 roku częściowo skanalizowane były tylko trzy miejscowości: Ligota Piękna, Strzeszów i Wisznia Mała. Długości sieci kanalizacyjnej przedstawia poniższa zestawienie:

Tabela 2. Kanalizacja w Gminie Wisznia Mała

L.p.	miejscowość	długość sieci kanalizacyjnej (mb)	długość sieci tłocznej (mb)	długość przełączy	ilość przyłączy	razem długość sieci (3+4+5)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
1	Strzeszów	7235,0	2164,0	3059,8	184	12458,8
2	**Wisznia Mała**	**4960,0**	**1031,0**	**2672,5**	**137**	**8663,5**
3	Ligota Piękna	10816,0	1014,0	4564,7	268	16394,7
	RAZEM	**23011,0**	**4209,0**	**10297,0**	**589**	**37517,0**

Źródło: Urząd Gminy Wisznia Mała, Referat Gospodarki Komunalnej i Infrastruktury Technicznej

Do istniejącej sieci kanalizacyjnej podłączani są systematycznie nowi dostawcy ścieków. W latach 2013-2014 planuje się budowę ok. 10 km sieci grawitacyjnej kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Wysoki Kościół, Ligota Piękna i **Wisznia Mała**. Na rozbudowę Gmina w 2012 roku podpisała umowę o dofinansowanie inwestycji w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej" Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Ścieki z terenu gminy Wisznia Mała odprowadzane są do oczyszczalni ścieków położonej w Strzeszowie, której eksploatację prowadzi Rejonowy Związek Spółek Wodnych z siedzibą w Trzebnicy. Jej przepustowość wynosi 500 m^3/dobę przy średniej przyjęć ścieków 250 m^3/dobę. Do oczyszczalni odprowadzane są ścieki zarówno z miejscowości Strzeszów, Wisznia Mała i Ligota Piękna, jak i odpady

płynne z terenu całej gminy dowożone wozami asenizacyjnymi do stacji zlewnej fekaliów urządzonej na terenie oczyszczalni. Końcowym odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest potok Ława.

GOSPODARKA ODPADAMI

W gminie Wisznia Mała zlokalizowane są dwa składowiska odpadów, innych niż niebezpieczne i obojętne, w miejscowościach Piotrkowiczki i Mienicach. Obecnie odpady składowane są na składowisku w Mienicach. Składowisko obsługuje całą gminę i obejmuje 16 jednostek osadniczych o dość zróżnicowanej strukturze i wielkości zamieszkującej w nich ludności. Dla całego terenu wsi Wisznia Mała zorganizowana jest zbiórka odpadów i ich wywóz na ww. wysypisko (zdjęcie poniżej).

Ilustracja 10. Wysypisko śmieci w Mienicach

Źródło: fotopolska.eu

ELEKTRYFIKACJA

Do poszczególnych miejscowości Gminy Wisznia Mała, w tym do wsi Wisznia Mała, energia elektryczna dociera liniami 20 kV, a dalej za pośrednictwem stacji transformatorowych do odbiorców indywidualnych. Stan sieci oraz jakość usług świadczonych przez Zakład Energetyczny określa się jako zadowalający. Ze względu na powyższe, w przyszłości zakłada się jedynie budowę nowych linii zasilających dla powstających w ostatnich latach terenów budowlanych, a także stopniowe remonty istniejących stacji transformatorowych oraz przebudowę starych linii napowietrznych na nowe kablowe podziemne.

DROGI I KOMUNIKACJA

Sieć drogowa w gminie Wisznia Mała jest bardzo gęsta. Jest to wynikiem właściwego zagospodarowania terenu, a także przynależności gminy do Aglomeracji Wrocławskiej.

Przez wieś Wisznia Mała przebiegają:

- **Droga krajowa nr 5** (międzynarodowa Te-261)

Grudziądz- Poznań- Leszno- Trzebnica- Wrocław- Świdnica- Bolków (i dalej jako droga nr 3 do Jeleniej Góry i przejścia granicznego do Czech w Jakuszycach). Trasa przebiega przez środkową część gminy na długości ok. 12,0km. Ponadto, droga przebiega przez wiele miejscowości (Psary, Kryniczno, Ligota Piękna, Wisznia Mała, Wysoki Kościół) co również powoduje zagrożenie bezpieczeństwa, utrudnienia w ruchu i uciążliwości dla mieszkańców. Natężenie ruchu jest znaczne (jedno z największych w województwie) i sukcesywnie wzrastające.

- **Droga powiatowa**-1367D : Wisznia Mała - Strzeszów – Szewce - 7,4 km
- **Drogi gminne**

Drogi gminne posiadają parametry techniczne klasy D lub L (kl. VI, VII). Część z nich jest drogami polnymi, posiadającymi nawierzchnie w większości tłuczniowe lub gruntowe, pozostałe zostały utwardzone masą bitumiczną, kostką betonową lub kostką kamienną. Drogi gminne służą głównie dla obsługi rolnictwa.

W Wiszni Małej do dróg gminnych należą:

104923D : Wisznia Mała – Piotrkowiczki – 1,104 km

104930D : Wisznia Mała – Wysoki Kościół – 1,776 km

104931D : Wisznia Mała – Pierwoszów – 2,100 km

104932D : Ligota Piękna- Wisznia Mała – 2,277 km

Układ dróg bardzo często decyduje o potencjale regionu i warunkuje takie zjawiska jak napływ inwestycji, napływ ludności czy turystów. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że natężony ruch jaki ma miejsce szczególnie na drogach krajowych i wojewódzkich, powoduje wzrost stężenia zanieczyszczeń w powietrzu, a to z kolei ma wpływ zupełnie odwrotny na rozwój regionu.

Miejscowości gminy są dobrze skomunikowane z m. Wrocław i stolicą powiatu – Trzebnicą. W samej Wiszni Małej są cztery przystanki autobusowe (dwa w każdym kierunku), na których zatrzymują się pojazdy zbiorowej komunikacji:

- Ekspress Bus,
- PKS Wołów.

Reasumując, aktualny poziom rozwoju infrastruktury technicznej Gminy Wisznia Mała należy uznać za zadowalający w zakresie zaopatrzenia w: wodę, energię elektryczną oraz sieć telekomunikacyjną. Podejmowanie kolejnych działań przez władze gminy jest konieczne w zakresie sieci kanalizacji oraz sieci gazowej. Stwierdzić należy także iż, obecny układ komunikacji drogowej jest niedostosowany do współczesnych standardów oraz istniejącego natężenia ruchu. Sieć drogowa wymaga modernizacji oraz rozwoju, co stanowi nieodzowny warunek aktywizacji gospodarczej gminy. Poprawy sytuacji w tym zakresie upatruje się w planowanej budowie drogi ekspresowej S-5 .

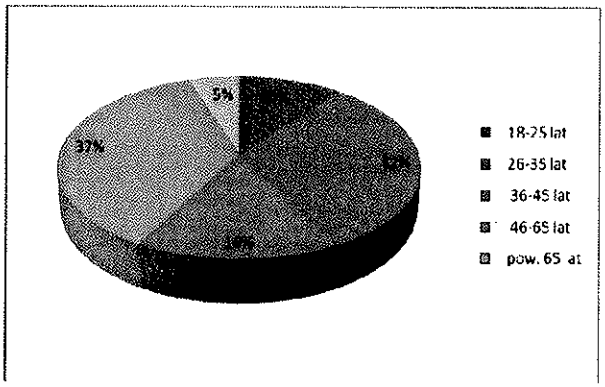
3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI WISZNIA MAŁA

3.1. PREZENTACJA I ANALIZA BADAŃ ANKIETOWYCH

W takcie opracowywania Planu Odnowy Miejscowości Wisznia Mała na lata 2013-2020 szczególnych starań dołożono, aby dokument uwzględniał głos społeczności lokalnej. W szczególności, w części dotyczącej oceny jakości życia i planowanych kierunków działań. W związku z tym, oprócz rozmów z mieszkańcami miejscowości, za pośrednictwem sołtysa wsi przeprowadzone zostały także ankiety, których wyniki przedstawiono poniżej.

Rozdysponowanych zostało 30 ankiet z czego tylko 19 zostało uzupełnionych i powróciło w celu dokonania analizy. Ankiety zostały uzupełnione w większości przez mężczyzn 63 % (12 ankiet), pozostałą część tj. 27 % (7 ankiet) wypełniły kobiety. Wiek ankietowanych określić należy jako zróżnicowany najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 46-65 lat (37%) oraz 26-35 lat (32%).

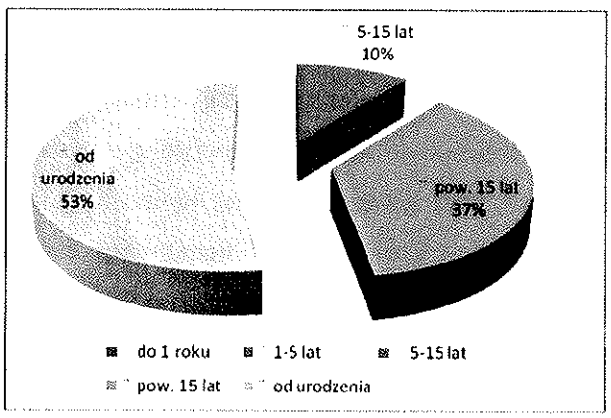
Wykres 10. Proszę zaznaczyć, do jakiej grupy wiekowej Pani/Pan należy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Zdecydowaną większość (90%) ankietowanych stanowiły osoby zamieszkujące Wisznię Małą ponad 15 lat: 53 % od urodzenia, a 37 % powyżej 15 lat.

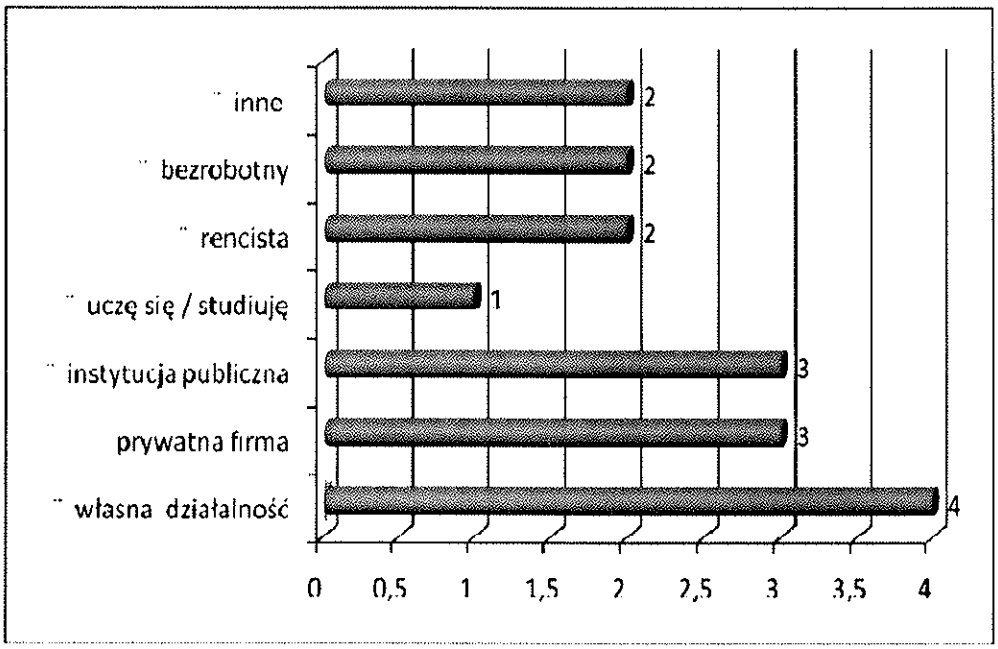
Wykres 11. Proszę podać, jak długo Pan/Pani mieszka na terenie swojej wsi

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Wyniki ankiet wskazują również na bardzo duże zróżnicowanie źródła dochodu ankietowanych (patrz wykres poniżej).

Wykres 12. Miejsce zatrudnienia

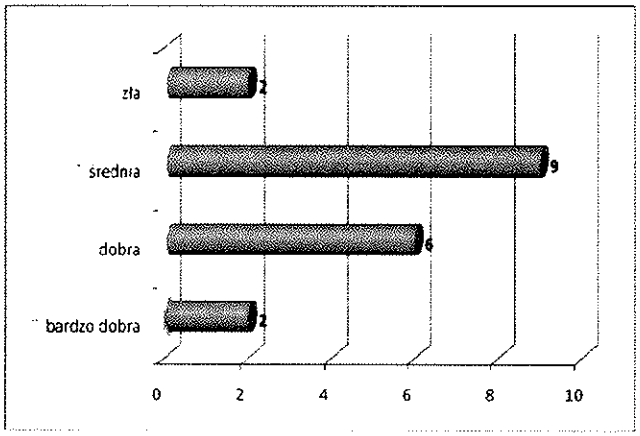

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

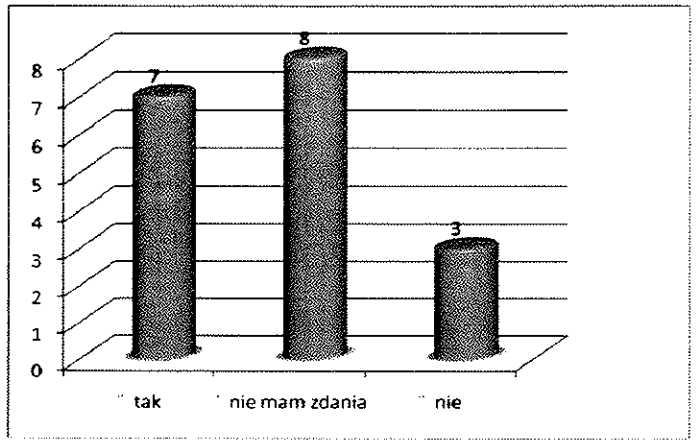
Niemalże wszyscy wypełniający ankietę uznali, że Wiszni Małej potrzebny jest program ożywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego w postaci programu odnowy miejscowości. Twierdząco odpowiedziało 18 osób, tylko jedna uznała, że ww. plan nie jest potrzebny wsi.

Dalsza część ankiety dotyczyła pozyskania oceny mieszkańców miejscowości na temat stanu istniejącego. Postawiono 9 pytań, których wyniki wskazują na fakt, że w oczach mieszkańców zadowalająca jest infrastruktura komunikacyjna (wykres 13) oraz perspektywy dla dzieci i młodzieży (wykres 14). Dostatecznie oceniono stan dróg, chodników i parkingów (wykres 15), działalność kulturalną i sportową (wykres 16), poziom rozwoju sieci handlowo-usługowej (wykres 17). Ankietowani w przeważającej liczbie stwierdzili, że stan zabytków na terenie gminy i sołectwa jest w stanie dostatecznym, złym i bardzo złym (wykres 18).

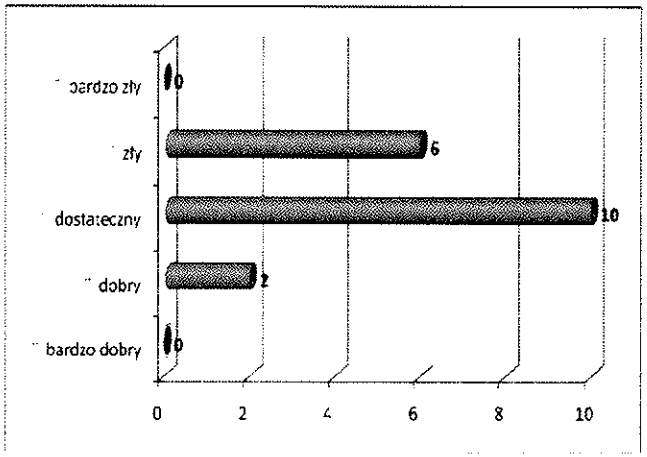
Wykres 13. Infrastruktura komunikacyjna w na terenie Wiszni Małej

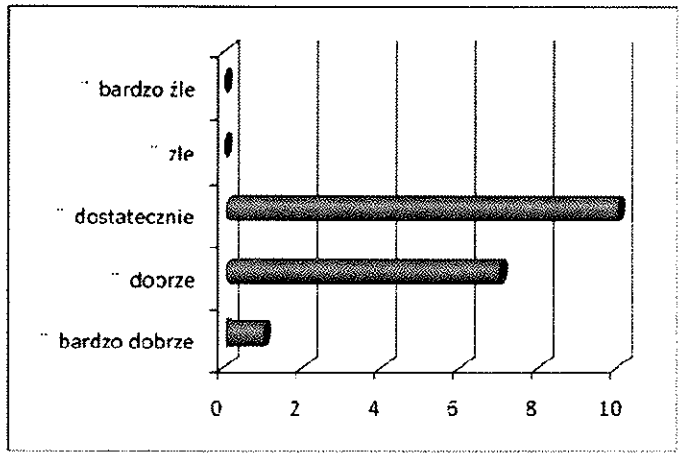
Wykres 14. Perspektywy dla dzieci i młodzieży

Wykres 15. Stan dróg, chodników i parkingów

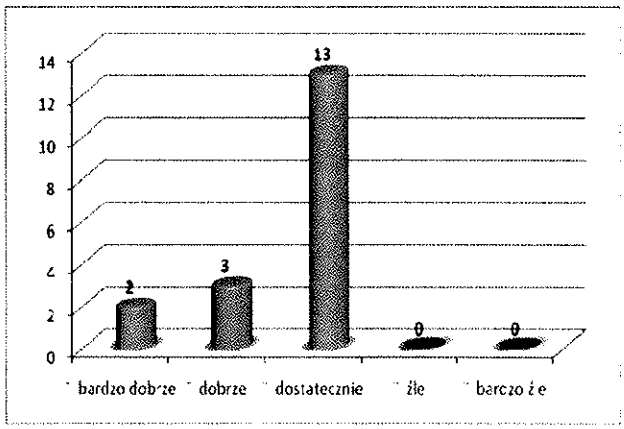

Wykres 16. Działalność kulturalna i sportowa

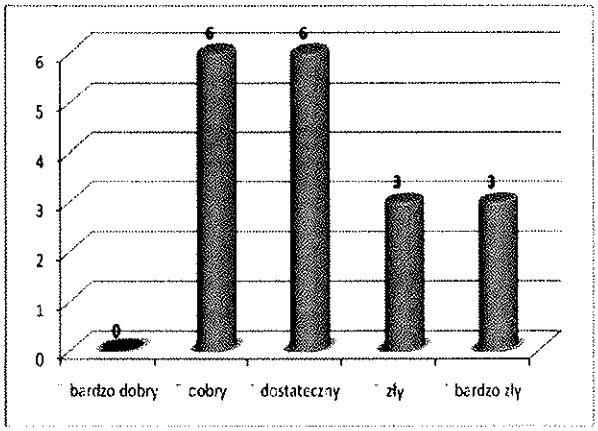

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Wykres 17. Poziom rozwoju sieci handlowo-usługowej

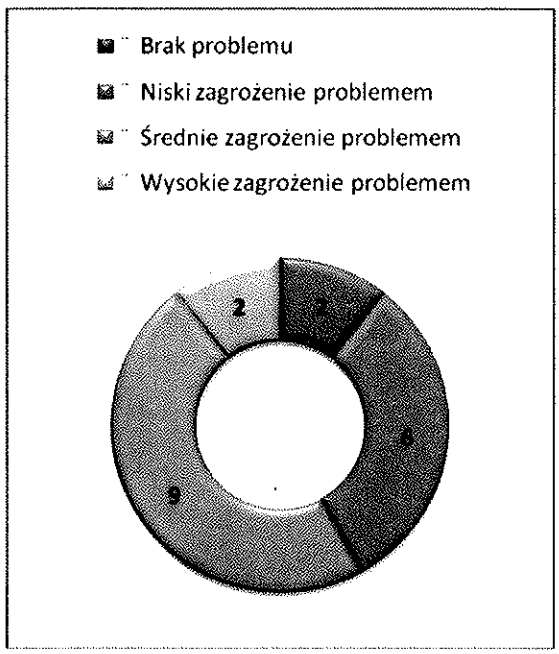
Wykres 18. Stan zabytków na terenie wsi i gminy

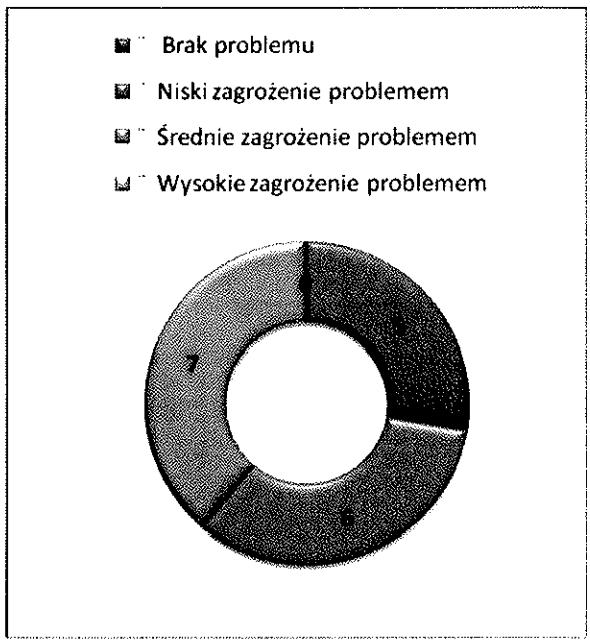
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Oprócz tego, ankiety wskazują, iż w opinii ankietowanych na terenie wsi występuje średnie bądź wysoki zagrożenie problemem bezrobocia (wykres 19). Większość (11 osób) stwierdziło, że na terenie sołectwa istnieje niskie zagrożenie czystości środowiska, bądź problem w tym zakresie nie istnieje (wykres 20).

Wykres 19. Zagrożenie bezrobociem

Wykres 20. Zagrożenie czystości środowiska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

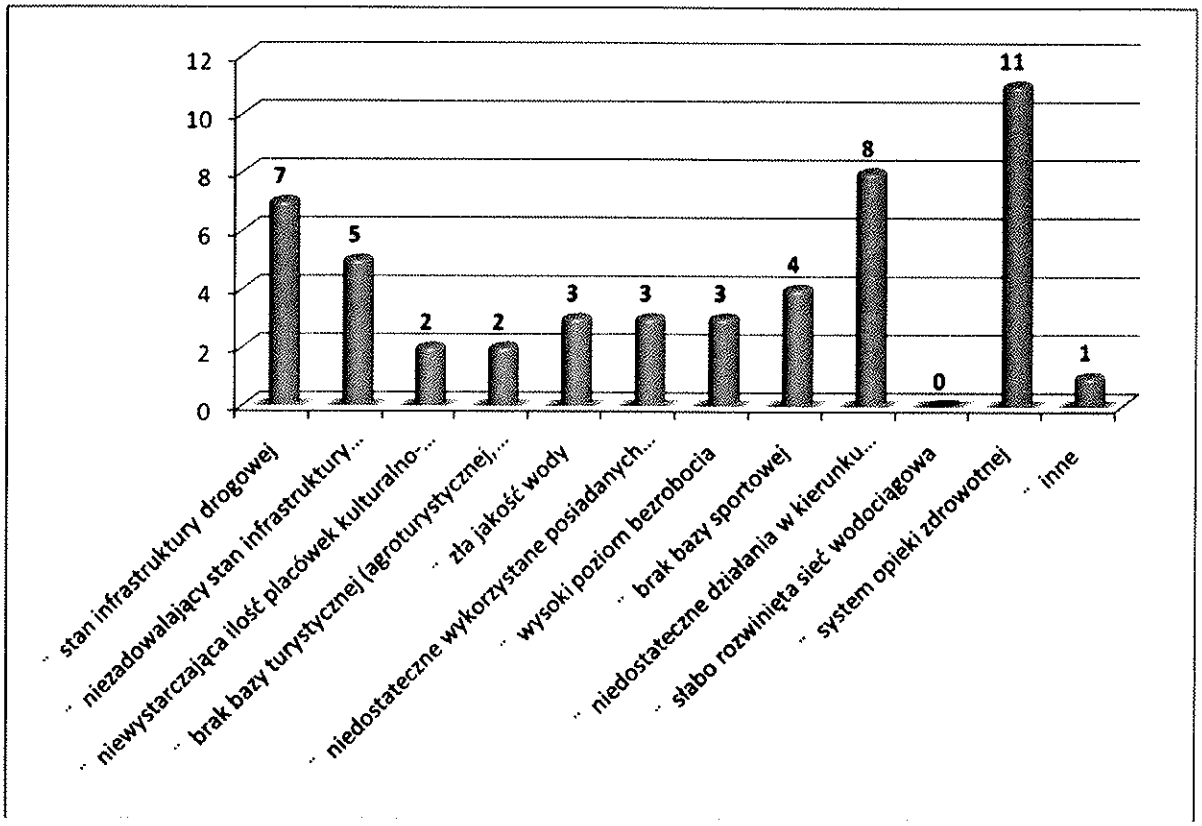
Ostatecznie, wszyscy poddani ankiecie wypowiedzieli się na temat najpilniejszych spraw do rozwiązania w sołectwie. Jako najistotniejsze wskazano następujące obszary:

- system opieki zdrowotnej;

- stan infrastruktury drogowej;
- działania w kierunku zachowania posiadanego dziedzictwa kulturowego.

Szczegółowe wyniki w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 21. Najpilniejsze spraw do rozwiązania na terenie sołectwa (max 3 odpowiedzi)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Przedstawione powyżej wyniki badań ankietowych w dalszej części niniejszego dokumentu posłużyły w celu sformułowania wizji i priorytetowych kierunków rozwoju sołectwa Wisznia Mała. Ponadto, zostały one uwzględnione przy tworzeniu analizy SWOT wsi.

3.2. ANALIZA SWOT

Zgodnie z definicją ujętą w Encyklopedii Zarządzania[2] analiza SWOT jest jedną z podstawowych metod analizy strategicznej, wykorzystywaną jako technika diagnozy organizacji, tu: miejscowości. Nazwa metody jest akronimem angielskich słów *strengths* (mocne strony), *weaknesses* (słabe strony), *opportunities* (szanse potencjalne lub zaistniałe w otoczeniu), *threats* (zagrożenia prawdopodobne lub istniejące w otoczeniu).

Mając na uwadze powyższe, poniżej przedstawia się analizę SWOT sołectwa Wisznia Mała.

Tabela 3. Analiza SWOT miejscowości Wisznia Mała

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
-atrakcyjne położenie stwarzające możliwość rozwoju różnych form turystyki wynikających z predyspozycji przyrodniczych (walory krajobrazowo - turystyczne, Wzgórza Trzebnickie); -bliskość Wrocławia- atrakcyjność inwestycyjna; - rozwinięta komunikacja na trasie do Wrocławia i Trzebnicy -dogodne warunki na rozwój bazy noclegowej, gastronomicznej, usługowo – handlowej; - wysoki dostęp do obiektów użyteczności publicznej położonych w centrum wsi z uwagi na gminny charakter miejscowości; -ulokowanie we wsi głównych obiektów infrastruktury społecznej- OKSiR, OSP, Policja, Szkoła Podstawowa, Urząd Gminy, Bank, SPZOZ, Biblioteka; -cykliczne organizowanie imprez lokalnych zapewniających zbiorowy wypoczynek i rozrywkę; -dysponowanie funduszem sołeckim; -dobrze rozwinięta infrastruktura w zakresie: sieci wodociągowej, oświetlenia, telekomunikacji; -działalność organizacji społecznych: OSP, KGW, LZS; - dostęp do bogatej oferty kulturalnej; - występowanie wartościowych obiektów	- słabe zagospodarowanie obszarów atrakcyjnych turystycznie; - słabo rozwinięta baza noclegowa i niewielka baza gastronomiczna; - brak centrów hotelowo - konferencyjnych i pensjonatów; - zły stan techniczny części dróg i chodników; - słabo zintegrowana społeczność, duża ilość napływowych mieszkańców; - brak wystarczającej infrastruktury odpowiadającej aktualnym potrzebom mieszkańców (kanalizacja, gaz); - brak odpowiednich działań w kierunku zachowania posiadanego dziedzictwa kulturowego; - wysoki ruch uliczny na drodze krajowej nr 5 powodujący wysokie natężenie hałasu.

[2] http://mfiles.pl/pl/, 07.12.2012r.

historycznych- zabytkowy Pałac i park; -atrakcyjne tereny pod budowę mieszkaniową.	
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
- członkostwo Polski w Unii Europejskiej (możliwość pozyskania i finansowania przedsięwzięć z zewnętrznych źródeł); - poprawa wizerunku miejscowości oraz warunków bytowych mieszkańców, w tym stworzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu; - zagospodarowanie i wykorzystanie zasobów naturalnych dla rozwoju miejscowości; - rozwój potencjału aktywności społecznej oraz pobudzenie nowych inicjatyw; - zagospodarowanie i zwiększenie wykorzystania potencjału łowiska we wsi; - wykorzystanie środków pomocowych UE zdobywanych przez działające organizacje oraz stowarzyszenia; - wysoka dostępność do dużych ośrodków kulturalnych i naukowych; - rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich, - wzrastająca świadomość społeczeństwa w zakresie ekologii i utrzymania czystości; -rosnąca świadomość młodzieży o potrzebie wykształcenia.	- małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych i brak wsparcia finansowego na rozwój miejscowości; - niedostateczne promowanie walorów przyrodniczych (także za granicą); - brak działań w zakresie rozbudowy infrastruktury turystycznej zagrożenie spadkiem zainteresowania turystów miejscowością; - spadek motywacji do aktywności – szczególnie wśród młodzieży; - wysoki stopień bezrobocia; - niesprzyjająca polityka regionalna; - brak środków finansowych na inwestycje w sołectwie; - brak wykorzystania potencjału młodych osób; - emigracja młodych ludzi w poszukiwaniu pracy; - konkurencyjność innych jednostek samorządowych w ubieganiu się o środki pomocowe.

4. OPIS PLANOWANYCH KIERUNKÓW ROZWOJU WSI WISZNIA MAŁA

4.1. WIZJA I CELE ROZWOJU WSI

Szczegółowa analiza stanu istniejącego, opis posiadanych zasobów oraz określenie słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń miejscowości Wisznia Mała, umożliwiły precyzyjne określenie wizji wsi, która tutaj rozumiana jest jako pożądany stan, który osiągnięty zostanie przy wspólnym zaangażowaniu władz gminy oraz mieszkańców wsi.

Wizja wsi Wisznia Mała:

Wisznia Mała to miejscowość nowoczesna posiadająca wysoko rozwiniętą infrastrukturę techniczną, zapewniająca swoim mieszkańcom wysoką jakość życia, dostęp do kultury i wielu alternatyw spędzania wolnego czasu, dbająca o walory środowiska przyrodniczego oraz zachowane dziedzictwo kulturowe.

Osiągnięcie wyrażonej powyżej wizji miejscowości Wisznia Mała będzie uwarunkowane podjęciem działań, które na celu mają wprowadzenie we wsi korzystnych zmian społecznych, gospodarczych oraz infrastrukturalnych.

Kierując się wymienionymi powyżej kierunkami wyznaczono priorytety i cele rozwoju wsi Wisznia Mała.

I OBSZAR PRIORYTETOWY: SPOŁECZEŃSTWO

Cel: rozwój potencjału społecznego, wzrost aktywności poprzez umocnienie więzi i poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców wsi Wisznia Mała.

Szczegółowe działania:

- organizacja ogólnodostępnych imprez społeczno-kulturalnych, cyklicznych imprez oraz spotkań kultywujących lokalną kulturę i tradycje, integrujących mieszkańców wsi,
- promocja lokalnych twórców,
- popularyzacja sportu,
- działania w zakresie dbałości o posiadane dziedzictwo kulturowe, szczególnie o zabytkowy Pałac i park, wchodzących w skład historycznego kompleksu na terenie Wiszni Małej.

II OBSZAR PRIORYTETOWY: GOSPODARKA

Cel: wzrost atrakcyjności inwestycyjnej wsi poprzez dbałość i promocję posiadanych zasobów, rozwój w obszarze turystyki, wykorzystanie posiadanych walorów do umocnienia wizerunku wsi w oczach potencjalnych turystów i inwestorów zewnętrznych.

Szczegółowe działania:

- zakup i montaż „witaczy" przy wjazdach do wsi,

- odpowiednie oznakowanie istniejących tras turystycznych i rowerowych,
- oznakowanie przy głównej trasie kierunku dojazdu do zabytkowego kompleksu pałacowo-parkowego.

III OBSZAR PRIORYTETOWY: INFRASTRUKTURA

Cel: poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury na terenie wsi Wisznia Mała.

Szczegółowe działania:

- poprawa stanu jakości dróg, chodników, parkingów;
- skanalizowanie całej wsi,
- doposażenie istniejącej infrastruktury rekreacyjno-sportowej na terenie sołectwa,
- dbałość istniejącej infrastruktury użyteczności publicznej.

4.2. WYKAZ PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ

W celu podwyższenia jakości życia mieszkańców wsi Wisznia Mała oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej miejscowości Plan Odnowy Miejscowości Wisznia Mała na lata 2013-2020 zakłada realizację szeregu działań w zakresie wymienionych powyżej obszarów priorytetowych.

Podjęcie wymienionych w dalszej części opracowania zadań determinować będzie dalszy zrównoważony rozwój wsi Wisznia Mała.

Tabela 4. Planowane przedsięwzięcia

NAZWA	CEL	PRZEZNACZENIE	HARMONOGRAM REALIZACJI								SZACUNKOWA KWOTA (ZŁ.)	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
			2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
Budowa chodnika w Wiszni Małej, ul. Szkolna	Poprawa bezpieczeństwa i jakości życia, wzrost atrakcyjności wsi	społeczne									155 000,00	Budżet Gminy Wisznia Mała
Modernizacja budynku komunalnego wraz z zagospodarowaniem terenu Ośrodka Kultury Sportu i rekreacji w Wiszni Małej (budowa parkingi i placu zabaw)	Poprawa jakości życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności wsi	społeczne, rekreacyjne									30 000,00	Budżet Gminy Wisznia Mała
Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w Szkole Podstawowej w Wiszni Małej	Wzrost atrakcyjności wsi, poprawa jakości życia, umocnienie poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców wsi Wisznia Mała	społeczne									70 000,00	Budżet Gminy Wisznia Mała, PROW 2007-2013
Rewitalizacja Szkoły Podstawowej w Wiszni Małej	**Wzrost atrakcyjności wsi, poprawa jakości życia, umocnienie poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców wsi Wisznia Mała**	społeczne									**700 000,00**	**Budżet Gminy Wisznia Mała, PROW 2007-2013**
Zakup wyposażenia świetlicy	Poprawa jakości życia	społeczne, rekreacyjne									15 000,00	Budżet Gminy Wisznia Mała, PROW 2007-2013
Organizacja festynów społeczno- kulturalnych na boisku	Poprawa jakości życia, umocnienie poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców wsi Wisznia Mała	społeczne, rekreacyjne									100 000,00	Budżet Gminy Wisznia Mała, PROW 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne

Opis zadania priorytetowego:

Jako priorytetowe przedsięwzięcie, przeznaczone do realizacji w najpilniejszym trybie wskazuje się zadania pn. „Rewitalizacja zabytkowego Pałacu w Wiszni Małej". Obiekt z uwagi na ciągle pogarszający się stan techniczny wymaga pilnego podjęcia prac rewitalizacyjnych. Pałac został wpisany do rejestru zabytków województwa pod numerem A/3886/418/W (do 21 września 2010 roku nr 418/W) decyzją z dnia 29 czerwca 1978 roku.

Szczególnie krytyczną sytuację zidentyfikowano w zakresie dachu. Więźba dachowa na przedmiotowym budynku jest nietypową, złożoną konstrukcją ciesielską. Na systemie trzech poprzecznych ram za pośrednictwem pierwszo- i drugorzędowych płatwi wspiera się system krokwi. Na poziomie rygli ram zabudowany jest pośredni strop deskowy. Jętka wsparta jest na płatwi opartej na słupach. Zaplanowana prace zostaną przeprowadzone zgodnie z zaleceniami Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu. Wnioskodawca posiada także prawomocne pozwolenie na wykonanie robót budowlanych, wydane decyzją Starosty Trzebnickiego nr 315/11 z dnia 15 kwietnia 2011roku.

Zgodnie z oceną stanu technicznego w ramach niniejszego przedsięwzięcia zaplanowano podjęcie szeregu działań, których celem jest poprawa funkcjonalności, estetyki i wygody użytkowania rewitalizowanego obiektu.

Realizacja zadania ma na celu ochronę i zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego. Przedmiot projektu: zabytkowy Pałac w Wiszni Małej z uwagi na pełnienie funkcji publicznych (Szkoła Podstawowa w Wiszni Małej) wywiera silne oddziaływanie na jakość życia mieszkańców Gminy. Podjęcie działań rewitalizacyjnych zahamuje dalsze niszczenie obiektu i umożliwi jego bezpieczne użytkowanie, co ma szczególnie istotne znacznie z punktu widzenia bezpośrednich użytkowników tj. dzieci szkolnych, ich opiekunów i pracujących tam osób. Obecny stan techniczny dachu wywiera niekorzystny wpływ na całą konstrukcję budynku. Nieszczelne elementy powodują zalewanie pomieszczeń na strychu, a doraźne naprawy nie przynoszą wymiernych korzyści, generują natomiast koszty, nie rozwiązując istoty problemu. Poniżej przedstawia się dokumentację fotograficzną potwierdzającą bardzo zły stan obecny obiektu, potwierdzający konieczność podjęcia pilnych prac rewitalizacyjnych.

Ilustracja 11. Dokumentacja fotograficzna stanu istniejącego zabytkowego Pałacu w Wiszni Małej

5. WDRAŻANIE I EWALUACJA PLANU

Wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości Wisznia Mała na lata 2013-2020 rozpocznie się poprzez uchwalenie go na zebraniu wiejskim wsi Wisznia Mała, następnie Plan zostanie przedłożony Radzie Gminy Wisznia Mała w celu uchwalenia go na sesji. Projekty wdrażane będą przez podmioty, w których kompetencji się znajdują.

Monitoring POM będzie prowadzony w celu dostarczenia informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania projektów zawartych w dokumencie. Monitorowanie wymienionych przedsięwzięć polegać będzie na gromadzeniu i analizie danych rzeczowych (monitoring rzeczowy) i finansowych (monitoring finansowy). Monitoring rzeczowy będzie stanowił źródło danych, ukazujących postęp we wdrażaniu POM oraz dających możliwość oceny jego wykonania w odniesieniu do określonych w dokumencie celów. Z kolei finansowy monitoring polegać będzie na porównaniu faktycznego wydatkowania środków z wcześniej planowanym. W monitorowanie zaangażowana zostanie przede wszystkim Grupa Odnowy Miejscowości Wisznia Mała, Sołtys wsi oraz wszystkie zainteresowane osoby- mieszkańcy wsi Wisznia Mała. Osiągnięcie zaplanowanych celów będzie w znacznym stopniu uzależnione od ich aktywności i zaangażowania, a także od dostępności środków finansowych. Istotnym ośrodkiem pobudzającym i wspierającym realizację planu będzie Gmina Wisznia Mała.

W miarę realizacji kolejnych zadań, zmiany warunków społeczno - gospodarczych, pojawiania się nowych możliwości finansowania Plan Odnowy Miejscowości będzie aktualizowany z możliwością zmiany hierarchii realizacji zadań.

SPIS ILUSTRACJI, TABEL I WYKRESÓW

Spis wykresów

Wykres 1. Zestawienie powierzchni poszczególnych miejscowości wchodzących w skład Gminy Wisznia Mała 8

Wykres 2. Wielkość populacji w Gminie Wisznia Mała w latach 2008-2011 9

Wykres 3. Wielkość populacji we wsi Wisznia Mała w latach 2008-2011 9

Wykres 4. Saldo migracji w Gminie Wisznia Mała w latach 2008-2011 10

Wykres 5. Podmioty w Gminie Wisznia Mała według sektorów własnościowych 11

Wykres 6. Podmioty w Gminie Wisznia Mała według sektorów własnościowych 12

Wykres 7. Gospodarstwa rolne w Gminie Wisznia Mała wg powierzchni, stan na 2010r. 13

Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Wisznia Mała z uwzględnieniem płci w latach 2007-2013 .. 14

Wykres 9. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w miejscowościach Gminy Wisznia Mała w 2011 roku15

Wykres 10. Proszę zaznaczyć, do jakiej grupy wiekowej Pani/Pan należy 34

Wykres 11. Proszę podać, jak długo Pan/Pani mieszka na terenie swojej wsi 34

Wykres 12. Miejsce zatrudnienia 35

Wykres 13. Infrastruktura komunikacyjna w na terenie Wiszni Małej 36

Wykres 14. Perspektywy dla dzieci i młodzieży 36

Wykres 15. Stan dróg, chodników i parkingów 36

Wykres 16. Działalność kulturalna i sportowa 36

Wykres 17. Poziom rozwoju sieci handlowo-usługowej 37

Wykres 18. Stan zabytków na terenie wsi i gminy 37

Wykres 19. Zagrożenie bezrobociem 37

Wykres 20. Zagrożenie czystości środowiska 37

Wykres 21. Najpilniejsze spraw do rozwiązania na terenie sołectwa (max 3 odpowiedzi) 38

Spis ilustracji

Ilustracja 1. Lokalizacja wsi Wisznia Mała 7

Ilustracja 2. Heidekretscham, 1899r 18

Ilustracja 3. Pochód 1 Majowy 18

Ilustracja 4. Stacja kolejowa w Wiszni Małej oraz Restauracja Ogrodowa Paul Weiss 19

Ilustracja 5. Gospoda, pałac i kolejka wąskotorowa.- 1912 rok 20

Ilustracja 6. Zdjęcia Pałacu w Wiszni Małej 23

Ilustracja 7. Infrastruktura społeczna w miejscowości Wisznia Mała 25

Ilustracja 8. Wydarzenia kulturalno-społeczne w Wiszni Małej 28

Ilustracja 9. Sieć wodociągowa na terenie Gminy Wisznia Mała 30

Ilustracja 10. Wysypisko śmieci w Mienicach 32

Ilustracja 11. Dokumentacja fotograficzna stanu istniejącego zabytkowego Pałacu w Wiszni Małej 45

Spis tabel:

Tabela 1 Bezrobotni w Wiszni Małej 14

Tabela 2. Kanalizacja w Gminie Wisznia Mała 31

Tabela 3. Analiza SWOT miejscowości Wisznia Mała 39

Tabela 4. Planowane przedsięwzięcia 43